Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 246 (14266) | 1973 оной октябриин 18, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Орооһо таряа, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ургуулан абаха, гүрэндөө худалдаха үндэр социалис уялгануудые шэн зоригто ажалаараа амжалтатайгаар хангаһан колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын механизаторнууд ба мэргэжэлтэдтэ, бэлэдхэлэй болон транспортын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы хүнүүдтэ нэрэ хүндэ, алдар соло!

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 56 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

ОКТЯБРИИН ТУГ ДОРО

Агуу Октябриин һайндэрэй урдахана түби дэлхэй ...тур КПСС-эй Центральна Комитедэй Уряануудай ...т үгэнүүд дахяад лэ зэдэлбэ. Түрэл партимнай ...ы хүн түрэлтэндэ өөрынгөө бэелүүлжэ байгаа гадаа... ба дотоодын политикын гол хараа шэглэлые Уряа...уудайнгаа тодо хурса, удха түгэлдэр үгэнүүдээр дабтан ...үлбэ.

56 жэлэй саана багша Ленинэй ударидалга доро ...ссии ажалшан арад хуби заяагаа өөрынгөө гарта аба..., хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ажабайдалай ...замда гараһан юм. Энэнь капитализмһаа социализм... орохо революционно хубилалтын зам байгаа. Агуу ...тябрь имагтал манай ороной арадуудай хуби заяанда ..., харин бүмбэрсэг дэлхэйн түүхэдэ онсо һуури ..., марксизм-ленинизмын һүнэшэгүй хүсые, тэрэнэй ...ернациональна удха шанарые гэршэлнэ.

...ндэ ажалайнгаа дорюун алхамые эршэтүүлэн, һайн... угтажа байнабди. Юһэдэхи табан жэлэй эгсэ орой ...һөө хэһэн, бүтээһэн юумэеэ урмашан харанабди, Эхэ ...ройнгоо хүсэ шадалые бүри арьбадхахын тула улам ...тайгаар, оролдосотойгоор ажаллахаар зорижонобди. ... бүлын 250 миллион хүн бүхэндэ партимнай:

...Советскэ Союзай ажалшад! Түсэбтэ табан жэлэй гур... шиидхэхы жэлые нэрэтэй солотойгоор түгэсхэе! ...эхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын ... бүгэдэ арадай социалис мүрысөө бүри үргэнөөр ...рүүлэе! — гэжэ хандана.

Буряад арад өөһэдынгөө автономито республикын ... ойе үнгэрэгшэ зун тэмдэглээ һэн. Харанхы мунхаг ...латай, хэдэн дабхар дарлалта доро зобожо байһан ...дууд имагтал Октябриин ашаар эрхэ сүлөөгөө, зол ...алаа эдлэжэ, Совет оронойнгоо зуу гаран үндэһэ ...шай бүрин эрхэтэ гэшүүниинь боложо, коммунизм ...улагшадай түрүү зэргэдэ жагсанхай. Эгээ тиимэ... КПСС-эй ЦК-гай Уряануд дотор:

...КПСС-эй Ленинскэ национальна политикын агууехэ ...алта — СССР-эй арадуудай интернациональна нэгэдэл, ... дүү ёһоной хани барисаан мандаха болтогой! — ... үгэнүүд буряад арадта онсо удхатай.

Совет арадай гол зорилго юуб гэбэл, ажалай бүтээ... дэшэлүүлэн, үйлэдбэриин ашаг үрэ үгэсые эрид ...хэ зорилго болоно. Тиимэһээ эрхим шанартай ...укци бага гаргашатайгаар улам ехээр бүтээхые, ..., уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхые оролдохо гэээшэ ... бүхэнэй ёһотойл патриотическа хэрэг мүн. Юһэдэ... табан жэлэй шиидхэхы удхатай гурбадугаар жэлэй ..., даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын ... тэмсэжэ байһан республикымнай ажалшад Октяб... һайндэртэ зорюулһан ажалай вахтада жагсаба. ...иалис мүрысөөнэй манлайда Улаан-Үдэ станциин ...мотивна депогой, нарин сэмбын ба нооһо сэбэрлэн ...аг фабрикын, прибор-бүтээлгын, авиационно бо... «Электромашина» заводуудай коллективүүд ябана. ...убликымнай предприятинуудай хэдэн зуун хүдэлмэ...ад, хэдэн арбаад бригада, халаан, цехүүдэй коллек...үүд 1974 оной түсэбөөр ажаллана. Хүдөөгэй ажалшад ... лэ зориг түгэлдэр ажалаараа һайндэрөө угтахые ...лзэнэ. Жэшээлбэл, Улаан-Үдын аймагай ажалшад ...союзна социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй ЦК-, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ...КСМ-эй ЦК-гай Улаан туг абаба. 559 малшад, та...шаднай Эхэ оронойнгоо орден, медальнуудаар шаг...даа. Борьёогой суута хонишон нүхэр Рабдаев Социа... Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Социалис ...ысөөнэй гурбадахи кварталай дүнгөөр Яруунын аймаг ...ублика соогоо түрүү һуури эзэлжэ, КПСС-эй обко..., Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуул... Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаба. Тиихэдэ Хо... Хэжэнгын аймагуудай малшад мүн лэ амжалта...ууд.

КПСС-эй ЦК хүдөөгэй ажалшадта хандана:

...Колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Га... таряалангай, мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, ...дөө худалдаха түсэбүүд болон социалис уялгануу... дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэгты!

Малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын, хаба... тарилгада эрхим һайнаар бэлдэхын, 1974 ондо баян ...а абахын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

Партимнай ЦК сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмэ дулаан үгэ...ээр совет эрдэмтэдтэ, литература болон искусствын, ... гэгээрэлэй, һургуулиин, элүүрые хамгаалгын хүдэл...лэгшэдтэ, залуушуул болон дайнай, ажалай ветера...та хандана. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри...ые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ бай... совет хүнүүдые партимнай ЦК-гай Уряанууд зориг...лна.

Хүн зониие коммунис еһоор хүмүүжүүлхэ, зориг тү...эр ажалай үльгэр жэшээ харуулха, бүгэдэ арадай ...алис мүрысөөнэй манлайда ябаха гээшэ партиин гэ... бүхэнэй нангин уялга мүн.

Коммунис байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые ...үүлхэтээ хамта ССР Союз өөрынгөө интернацио...на үүргые дээрэ үргэн ябана. Уласхоорондын хүдэл...шэнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй, социа...ын түлөө тэмсэжэ байгаа арадуудай тэмсэлые толгой...о коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудтай нэгэ ...аалдабди. КПСС-эй ЦК аха дүү социалис оронуудай ...удта, хүтэлбэрилхы партинуудтань Октябриин баяр .... Түүхэтэ илалта туйлаһан вьетнам арадта амжал...сэнэ. Хархис этэгээдүүдтэй тэмсэжэ байгаа Чилиин ...одуудта, Израилиин эзэмдэгшэдһээ газар уһаяа ...лхын түлөө тэмсэлдэ бодоһон араб оронуудай ара...ай совет хүнүүд һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлнэ.

...ралтэ һайхан ерээдүй тээшэ совет арад жэгдэ ал...ар дабшана. Дабшасамнай бишыхашье аалидахагүй. ...эхэдэ, манние Ленинэй парти, тэрэнэй ЦК удари...ябана ха юм.

Марксизм-ленинизмын туг доро, Коммунис партиин ...бэреэр — коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

...хэр Андрей Антонович Гречкэдэ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Со... Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Та..., Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ мэдээ...жал ябуулагшые, дала наһатай болоһонтойтнай да...дуулан, халуунаар амаршална.

...Олон олон жэлдэ элүүр энхэ ябахыетнай, манай пар..., совет арадай аша туһада үрэ ехэтэйгээр ажалла...най Танда, хүндэтэ Андрей Антонович, үнэн зүрхэн...сэнэбди.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ	СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ	СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

...эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙ, СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ А. А. ГРЕЧКЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР, ...РДОХИ «АЛТАН ОДОН» МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые эмхидхэн байгуулха, ...үүлхэ хэрэгтэ Коммунис партиин, Совет гүрэнэй ... ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө, дала наһа... болоһонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай По...бюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Совет... Союзай Герой, Советскэ Союзай Маршал Андрей Ан... **Гречкые Ленинэй орденоор,** хоёрдохи «Алтан ...» медаляар шагнаха, Геройн түрэһэн нютагта брон...бюст табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...сква, Кремль. 1973 оной октябриин 16.

ҺААЛИШАНАЙ АМЖАЛТА

Зуһалангай фермын һаалишад жэл бүри һү һаалгаар совхоз соогоо түрүүлдэг юм. Энэ жэлэй юһэн һарын дүнгөөр мүн лэ тэдэнэр ажахыдаа түрүүлжэ, бэрхэ малшад байһанаа дахинаа гэршэлээ.

Тэндэхи һаалиин фермые даагша Ринчин Жамсарановна Доржиева һү һаалгаар хододоо һайн үрэ дүнгүүдтэй ябадаг юм. Байгша ондо 19 һаамхай үнеэ харууһалхадаа, үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлээ. Ринчин Доржиева жэл соо фуражна үнеэн бүриһөө 1.300 килограмм һү һааха түсэбтэй байһан аад, үнгэрэгшэ юһэн һара соо үнеэн бүриһөөнь 1.406 килограмм абажа, түсэбөө болзорһоонь гурбан һараар урид дүүргэбэ.

Тэрэнэй басаган Ия Шагдурова 19 үнеэнһээ 18 тугал абажа түлжүүлэнхэй. Ия эхынгээ баян дүй дүршэл хайлан абажа, ажалдаа ашатай туһатайгаар хэрэглэжэ шададаг юм. Энэ жэлдэ Ия Шагдурова эхэһээншье һайн үрэ дүн харуулжа ябана. Тэрэ жэлэй туршада үнеэн бүриһөөнь 1.300 килограмм һү һааха уялга абаһан һаа, юһэн һара соо тэрэнээ 1.500 килограммда хүргэжэ шадаа.

Тиигэжэ Ия Шагдурова һү һаалгаар бүхы совхоз соогоо түрүүлжэ гараһан байна. Комсомол басаганай ажалай габьяа Далахайн совхозой дирекци, партком болон профсоюзай рабочком үндэрөөр сэгнэжэ, тэрэниие Эхэ орон соогуураа аяншалха түлөөһэгүй путёвкоор шагнаа.

Һаалишадайнгаа үльгэр жэшээтэ ажалай эрхим үрэ дүнгүүдэй ашаар совхоз һү гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб юһэн һара соо дүүргэнхэй. Түс ажахы энэ жэлэй туршада 2.690 центнер һү гүрэндэ тушааха байбал, сентябриин 15-най байдалаар 2.700 центнер бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

Далахайн совхозой Зуһалангай фермын һаалишад ажалайнгаа энэ амжалтые Агууехэ Октябриин социалис революциин 56-дахи жэлэй ойн һайндэртэ зорюулна.

Ю. ЦЫДЕНЖАПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай аймаг.

ШЭЛ ХАЙЛУУЛГА ШЭНЭДХЭГДЭЭ

Улаан-Үдын шэлэй оньһожоруулагдамал заводой шэл хайлуулдаг пеэшэнгүүд һэльбэн заһагдажа, шэнгэн түлишөөр хүдэлгэгдэжэ эхилхэнь. Мүнөө үедэ энэ талаар һүүлшын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Хоёр пеэшэн шэнгэн түлишөөр хүдэлхэ юм.

Иигэжэ шэнэлэгдэһэн пеэшэн ямар аша туһа үгэхэ байнаб? Машинно-ванна цехэй үнинэй шэл хайлуулагша Евгений Сергеевич Божедомовто иимэ асуудалтайгаар хандабабди.

— Заводоймнай шэл хайлуулдаг пеэшэнгүүдэй шэнгэн түлишөөр хүдэлдэг болоод байхада, продукци гаргалга нилээд дээшэлхэ, шанарынь һайжарха, шэл хайлуулагшадай ажал хүнгэдхэгдэхэ байна. Жэшээлхэдэ, шэнэдхэгдэхынгээ урда ... пеэшэн соохи температура 1440 градус болодог байгаа һаа, мүнөө 1500 градуста хүргэгдэхэ. Энээнэй ашаар шэл түргэн хайлуулагдадаг болохо. Энэмнай хэдэн зуун дүрбэлжэн метр нэмэлтэ шэл гаргаха арга олгоно, — гэжэ тэрэ харюусаа.

Заводой шэл хайлуулагшадай түрүүшүүлэй нэгэн коммунист Александр Иннокентьевич Сухарев пеэшэнгүүдые шэнэдхэхэ ажалда эдэбхигэйгээр хабаадалсажа, үнэтэй дурадхалнуудые оруулһан байна. Тэрэ эгээн түрүүлжэ, пеэшэнгэй оньһон түхеэрэлгэ һайнаар шудалһан, пеэшэн соохи температурые нэгэ хэмдэ баримтажа шададаг болоһон байна. Нэгэ хэмдэ байһан температура эрхим шанартай шэл хайлуулгада шухала үүргэ дүүргэнэ. Мүнөө түрүү коммунист сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ дүй дүршэлөө хубаалдана.

Хэрбээ пеэшэн шэнэдхэн табижа эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ дутуу дунданууд олдон, түхеэрэлгэнүүдэйнь ходо эбдэрдэг байгаа һаа, мүнөө нэгэ хэмтэй температура тогтоогдожо, ажалынь һаадгүйгөөр ябадаг боложо захалаа.

Шэлэй заводой коллектив ажалайнгаа амжалтые Октябриин һайндэртэ зорюулна.

М. СУТУРИН

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэл хайлуулагша А. И. Сухарев шэнэ пеэшэнгэй түхеэрэлгэнүүдые шалгажа байна.

АВТОРАЙ фото.

Аймагуудай түрүүшүүлэй зүблөөнүүдһээ

ЗОРИЛГОЁО ХАРААЛБА

Һаяхан Хэжэнгын аймагай ажалай түрүүшүүл сугларжа, үнгэрһэн үедэ хэгдэһэн ажалайнгаа дүн гаргахадаа, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлбо. КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр В. Ф. Лысов суглагшадые туйлаһан амжалтаарнь амаршалаад, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншажа, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһан аймагай 27 малшадта орден, медальнуудые барюулаа.

Аймагай малшад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула габшагай оэрхээр ажаллажа гараба гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эндэхи малшад мал ажалһаа абтадаг продуктнуудые гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ ха юм. Малшан бүхэнэй урдаа табиһан зорилгоёо зүб ойлгожо, хэжэ байһан ажалаа эмхи гуримтайгаар ябуулжа шадаһанай ашаар аймаг гүрэндэ һү худалдаха юһэн һарынгаа түсэб 15, мяха — 8, нооһо — 3 процент үлүүлэн дүүргээ гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэжэ үзэбэл, һү һаалтаяа 18 процентээр, мяха абалгаяа 287 центнерээр, нооһо — 37 процентээр ехэ болгоо.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь Валентин Федорович Лысов суглараагшадай нэрьемэ альга ташалга доро «50 лет Октября» совхозой түрүү хонишон Цыпилма Булатовна Цыденовада Ленинэй орден зүүлгэбэ. Малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараһан 8 хүн Ажалай Улаан Тугай, 8 хүн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, 10 хүн медаляар шагнагдаба.

Удаань аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник И. П. Перфильев элидхэл хэхэдээ, туйлагдаһан амжалтын хажуугаар ушарһан дутуу дунданиудые дары усадхаха хэмжээнүүд тухай тогтобо. Зарим совхозуудта хонид олоор гарзална, хурьгад үсөөн абтана. Эдэ бүгэдые дары усадхажа, гүрэндэ хониной тарган мяха, торголиг нооһо ехээр тушааха тушаа ажахын хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табиха зэргэтэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Байгша ондо аймагай малшад хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абанхай. Үбэлжэлгээ эрхим һайнаар үнгэргэжэ, нийтынгээ адууһа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малшан бүхэн оролдосотойгоор ажаллаха тухайгаа мэдүүлбэ. Түсэбтэ жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ эндэхи хонишод 60 мянган хурьга түлжүүлхээр хараална. Хараалһан түсэб, даабариия нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула малшан бүхэн өөһэрынгөө хубитые оруулхаар шиидэнхэй.

А. ЕФРЕМОВ.

ҮНДЭР ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

Гусиноозерск хотын горнягуудай соелой ордон соо үнгэрһэн субботын үдэр хүн зон хүлгөөтэй байба. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна һайндэрые угтуулан, Сэлэнгын аймагай эрхимэй эрхим хонишод, һаалишад, мал адуулагшад болон таряашад эндэ суглараа.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ И. Д. Черняков үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ ССР Союзай орден болон медальнуудые барюулһан байна. Тэрэ үе соо аймагай малшадай туйлаһан амжалтанууд тухай КПСС-эй райкомой секретарь С. Д. Ринчинов элидхэл соогоо тэмдэглээ.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай, Сэлэнгын совхозой малшад һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр хүдэлжэ гараһан байна. Эдэ ажахынууд тэрэ үе соо мал ажалай продукци абаха, бэлэдхэхэ түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Аймагай һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Сэлэнгын совхозой Вершинскэ, Билютын фермэнүүд эрхимлэжэ гараа. Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина, һаалишан Татзима Сабировна Закирова, Раиса Лубсановна Цыбикова, Доржи Цыреторович Намажапов болон бусад түрүүшүүлэй эрхим ажалые онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхим дээдын амжалта туйлаһан аймагай хүдөө ажахын түрүү 45 хүн Советскэ Союзай орден болон медальнуудта хүртэбэ. Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Долгор Дарижаповна Данзанова, энэ совхозой ахалагша хонишон Валентина Гончиковна Романова, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Жамбал Биликтуевич Санжиев гэгшэд гүрэн түрын эгээл дээдын хайрада — Ленинэй ордендо хүртэһэн байна. Сэлэнгын совхозой һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Цырен-Дулма Цырендоржиевна Будажапова гэгшэд Октябриин Революциин орденоор шагнагдаба. Ажалай Улаан Тугай орденоор 10 хүн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор — 12 хүн шагнагдаһан байна. «Шэн габьяата ажалай түлөө», «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэһэн медальнуудта олон хүн хүртөө.

Эндэхи XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Залаагай отделениин коллектив малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан юм. КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, мүн СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота энэ коллективтэ нүхэр И. Д. Черняков барюулба. Тиихэдэ РСФСР-эй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай, мүн КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотанууд аймагай ажахынуудай олохон отделени, бригада, фермэнүүдэй коллективүүдтэ барюулагдаба.

Гүрэн түрын дээдын хайра шагналда хүртэгшэдэй зүгһөө Сэлэнгын совхозой һаалишан Долгор Дарижаповна Данзанова харюутай үгэ хэлэһэн байна.

Г. БОЛДОГОЕВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ ДАНИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР А. ЙОРГЕНСЕНТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Даниин Премьер-Министр Анкер Йоргенсентэй октябриин 16-да уулзаа.

Л. И. Брежнев, А. Йоргенсен хани ёһоор хөөрэлдэбэ. Тиихэдээ Советскэ Союз Дани хоёрой хоорондын харилсаае саашань хүгжөөлгын асуудалнуудые, тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын зарим шухала асуудалнуудые зүбшэлһэн байна.

Советскэ Союз Дани хоёрой хоорондын заншалта хани барисаан, үрэтэй харилсаа холбоон уласхоорондын шахардуу байдалые улам һуларуулгын, Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлгын аша туһада саашадаашье хүгжөөгдэхэ гээд этигэдэг байһанаа Л. И. Брежнев, А. Йоргенсен элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Энэ хөөрэлдөөндэ:

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ Данида байдаг элшэн сайд Н. Г. Егорычев;

Даниин талаһаа — Данипаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд В. У. Хаммерсхаймб, Премьер-Министрэй канцеляриин департаментын начальник И. Герсинг, Даниин МИД-эй генеральна директор Т. Ренне гэгшэд хабаадаа.

Эрид буруушаал

Совет юристнүүдэй ассоциациин тунхаглаһан мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: Израиль ООН-ой устав болон шиидхэбэринүүдые хорото зорилгоор эбдэн бусармаг ... лимтаралгын политикаяа, түримхэйлэлгэ, хүсэрхэлгэ ба дээрмэдэлгын политикаяа үргэлжэлүүлэн, хүршэ араб гүрэнүүдтэ эсэргүү дайнай ябуулганууды үүдхээ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи зүришэлдөөнэй мүнөөнэй һүжэрэлгын ба тэрэнэй хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалгые Израилиин засаг баригша бүлэгүүд сүм дааха болоно гэжэ мэдүүлгэ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Совет юристнүүдэй ассоциаци Дүтын Зүүн зүгтэ бата бэхи эб найрамдал туйлаха зорилготой Советскэ правительствын политикые ехэтэ һайшаана, тэрэшэлэн араб арадуудай үнэн зүб хэрэгые дэмжэхэ, Израилиин сэрэгүүдые, тэрэнэй эзэмдэһэн бүхы араб газар нютагуудһаа гаргуулхын түлөө үргэн ехэ кампани дэлгэрүүлхыень бүхы оронуудай юристнүүдые уряална.

Оренбургын тарялангай үндэр баян ургаса

Оренбургын областиин ажалшад 200 миллион пүүд ороoһо гүрэндэ худалдаба. Областиин 17 район түсэбһөө гадуур таряа гүрэндөө худалдажа байна.

Хүрпэ болгогдодог ургамалнуудай баян ургаса энэ жэлдэ область дотор абтаба. 318 мянган тонно просо, гэршүүхэ элеваторнуудта эльгээгдээ. Энэнь арадай ажахын түсэбһөө һуралгүй ехэ.

(ТАСС-ай корр.)

Оренбург.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН VIII КОНГРЕСС ДЭЭРЭ

ВАРНА. (ТАСС). Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн VIII конгрессто хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммые бүгэдын дуугаар баталан абаба. Тэрэнэй доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн VIII конгрессто Танай эльгээһэн хани ёһоной амаршалгые ехэ баяртайгаар угтаабди.

Хүдэлмэришэн ангиие, бүхы ажалшадые батаар эмхидхэхэ ба нэгэдэхыень уряалһан Танай уряа Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн VIII конгресс дээрэ һайшаагдан угтагдаха гээд этигэнэбди.

Олон эдли асуудалнууд, хүсэл, эрмэлзэлнүүд бүхы оронуудай ажалшадые нэгэдхэнэ. Империализм — бултанаймнай дайсан мүн. Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, бүри эдэбхитэй ябуулга хэхэ, дэлхэйн бүхы ажалшадай ба профсоюзуудай һаналаа нэгэдэлгые уласхоорондын оршом соо бүри ехэ нүлөөтэй болгохо, улам шангадхаха эрилтэ табигдана.

Эдэ зорилгонуудта Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн VIII конгрессэй бүрин харюусахынь тула оролдолго хүсэлэлгэ гаргахабди.

Саашанхи дэбжэлтын, сүлөөтэ байдалай ба эб найрамдалай түлөө нэгэдэхэ, һаналаа нэгэдхэн талархаха тэһэн манай конгрессэй уряае үндэһэ болгон, дэлхэйн ажалшадай ба профсоюзуудай хамтын фронт бии болгохо тон шухала гээд тоолонобди.

Конгрессэй делегадууд Европодохи, Африка ба Азидахи профсоюзна хүдэлөөнэй асуудалнуудаар гурбан нэмэлтэ элидхэл сонособо. ВФП-гэй бюрогой гэшүүд: Франциин Ажалшадай бүгэдэ нийтын конфедерациин генеральна секретарь Ж. Сеги, Дагомейн Ажалшадай бүгэдэ нийтын нэгэдэлэй генеральна секретарь Р. Виллон Гезо, Бүхы Индиин профсоюзуудай конгрессэй генеральна секретарь Ш. А. Данге гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. Н. Шелепинэй үгэ хэлэхэдэнь, контрессэй делегадууд ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

Оронууд хоорондын монополинуудһаа ажалшадые хамгаалха зорилготой уласхоорондын шэнэ гуримуудые тодорхойлхо тухай, тэдэ монополинуудай ябуулгые эрид хизаарлаха ба дура зоргоороо аашануудһаань ажалшадые хамгаалха конвенцинүүдые баталха тухай тодорхой дурадхалнуудые МОТ-до оруулха гэжэ А. Н. Шелепин дурадхаа.

А. Н. Шелепин Совет профсоюзуудай уласхоорондын оршом соо ябуулдаг хүдэлмэри тушаа тогтон хэлээд, коммунис общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэ совет хүнүүдэй туйлажа байгаа амжалтанууд тухай, энэ агууехэ хэрэгтэ Совет профсоюзуудай оруулдаг хубита тухай конгрессэй делегадуудта хөөрэбэ.

„Космос-600" ниидхүүлэгдээ

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Космос-600» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1973 оной октябриин 16-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ. Замбуулинай дайдые шэнжэлжэ үргэлжэлхэ зорилготой научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Энэ аппаратурань һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Залан ниидхүүлхэ, тоолон тодорхойлхо центртэ ороһон мэдээнүүд шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХҮН БҮХЭНИИЕ ХАБААДУУЛАН...

Коммунист бүхэние үзэл сурталайнгаа талаар хатуужанги, политическэ талаараа болбосоронги байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалда партимнай саг үргэлжэ анхараа табижа байдаг. Марксизм-ленинизмын теори шудалха, ниитын хүгжэлтын хуули ёһонуудые һайн мэдэдэг байха, ажабайдалай шэнэ шэнэ али бүхы үзэгдэлнүүдые ойлгодог байха, боложо байһан юумэндэ зүб сэгнэлтэ үгэхэ эрилтэ коммунистнуудай үмэнэ табигдана.

Эдэ эрилтэнүүдые бэелүүлэн, Онохойн модоной комбинадай партийна организаци ямар хүдэлмэри ябуулна гээшэб гэһэн асуудалда зарим тэды харюу үтэхэ зорилго эндэ табигдана.

Энэ хэрэг шиидхэхэ хүдэлмэридэмнай түбхын түрүүндэ коммунистнуудай политическэ гэгээрэлэй һуралсал эмхидхэлгэ болоно. Үнгэрһэн жэлдэ манай предприяти дээрэ 11 политһургуули, нэгэ семинар хүдэлжэ байгаа. Иимэ һуралсалда хабаадаһан 300 шахуу хүнүүд, тэдэнэй 218-ниинь коммунистнууд. экономическа эрдэмэй үндэһэн һуури, КПСС-эй түүхэ, философи, научна коммунизм шудалһан байха юм. Һуралсалай жэлэй түгэсхэлдэ шалгалтын хэшээлнүүд болоо. Һуралсалай ябажа байха үедэ политическэ гэгээрэлэй һуралсалай байдал тухай шухала хөөрэлдөөн парткомой заседани, партийна суглаан дээрэ ходо болодог байгаа.

Заһабари-механическа мастерскойн, РСУ-ЖКО-гой, больницын болон бусад участогуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн һургуулинууд һайнаар хүдэлөө һэн. Политһуралсалай хэшээлдэ ехэ эдэбхитэй хабаададаг, үзэһэн материалнуудаа ханалгатайгаар ойлгохые оролдодог хүнүүд манда олон. Гэхэ зуура хамаг юумэн хуу һайн байшоо гэжэ яажа болохоб. Зарим партийна организацинуудта (зомгооһо хибэдэһээр плита хэдэг цехэй, ОРС-ын, 2-дохи участогай) политһуралсал һанаһанда хүрэмөөр эмхидхэгдээ гэхын аргагүй. Һуралсалдаа хайша хэрэгээр хандадаг коммунистнуудшье бии байгаа.

Политическэ һуралсалай эмхидхэл, шанар пропагандистын мэргэжэлһээ, дүй дүршэлһөө ехэ дулдыдаха байдаг. Тиимэһээ пропагандистнараар эрдэмтэй, зондоо хүндэтэй, эмхидхэхы шадабаритай хүнүүдые томилхо гэжэ партком хүсэлдэг байна. Тэдэнэй һуралсал тушаа ехэ анхарагдаа. Иимэ оролдолгын ашаар политическэ һуралсалда ябагшадай үзэһэн материалаа һайнаар ойлгодог, бүхөөр толгойдоо хадуудаг байһаниинь шалгалта хэхэдэ, түгэсхэлэй хэшээлэй үедэ элирээ һэн.

Пропагандистнуудай хүдэлмэридэ туһалха, ажал ябуулгыень хинаха зорилгоор парткомой дэргэдэ методическа совет, политгэгээрэлэй (һайн дуранай үүсхэлээр) кабинет байгуулагдаһан байгаа. Эдэнэр шадал зэргээрээ пропагандистнуудые хэрэгтэй материалаарнь хангаха, заабари үгэхэ, һуралсал эмхидхэхэ, үнгэргэгдэхэ хэшээлэй шанар шалгаха, хэшээл үнгэргэхэ графигай хэр зэргэ сахигдажа байһые, бүридхэжэ байха талаар ехэ юумэ хэһэн, комбинадай парткомдо ехэ туһа хүргэһэн байха юм.

Политгэгээрэлэй кабинет гээшэ ехэ хэрэгтэй албан. Манай комбинат шэнги олон коммунистнуудтай, олон парторганизацитай предприятида бүришье шухала байна.

1973—1974 оной һуралсалай шэнэ жэлэй хэшээлнүүд эхилбэ. Политһуралсалай 11 һургуули, нэгэ семинар бүридхэгдэнхэй. Эндэ һураха хүнүүд, эдэниие хүтэлбэрилхэ пропагандистнууд булта парткомой заседаниин тусхай тогтоолой ёһоор баталагданхай. Һуралсалай үедэ хэрэгтэй болохо ном һудар абаха, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые олохо хүдэлмэри кабинеднай ябуулна.

Гадна «Ажалшадай экономическа һуралсал һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлхэ асуудалда манай партком баһал горитой анхарал табина. Эгээн түрүүн предприятиин һалбари, цех, участок бүхэндэ хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдые шадаал һаа, коммунис ажалай һургуулида ябуулхые оролдонобди. Һуралсалай үнгэрһэн жэлэй туршада комбинат соо 31 һургуули хүдэлжэ байгаа. Тэндэ 670 шахуу хүн һураа һэн. Эдэ һургуулинуудые комбинадай хүтэлбэрилхы тушаалтад, инженер, техникүүд, цех болон участогуудые даагшад ударидана.

Һуралсалай энэ жэлэй туршада хүдэлхөөр коммунис ажалай 35 һургуули эмхидхэгдэнхэй, тэндэ 700 шахуу хүн һураха байна. Энэ һуралсал һайнаар, эмхитэйгээр ябуулха арга боломжо комбинадта бии.

Мүнөө сагай эрхэ байдал, үйлэдбэриин саг үргэлжын хүгжэлтэ хадаа хүтэлбэрилхы кадрнуудта ходо һуража, юрэнхы болон политическэ мэдээсэеэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байха эрилтэ табина. Үшар иимэһээ 1973—1974 оной һуралсалай жэлдэ комбинадай хүтэлбэрилхы тушаалтадтай мүн лэ хэшээл үнгэргэжэ байха гэжэ бэлэдхэл хэжэ байнабди. Мастернуудай, технорутуудай, участок болон цехүүдэй начальнигуудай, таһагуудай начальнигуудай ... сал һара бүхэндэ ... болохо юм. Тэндэ ... даха программа ... хой.

Иимэ гол шэги... иимэ гол зорило... литическэ гэгээрэ... салай шэнэ жэл ... шэбди. Урдаа таб... рилтоёо һайнаар, ... хүрэмөөр бэелүү... партком, партийна ... ганизаци бүхэн ... байһаниинь дам...

Тиигэжэ полити... гээрэлэй һуралса... жэлдэ хараалһан ... предприятиин ... ажал ябуулгатай ... боотойгоор, аша ... тай, нүлөөлхы ех... байхаар эмхидх... партийна органи... хала хэрэгынь бол...

Ц. ЦЫ...
Онохойн ...
комбинадай пар...
секретарин ...
Загарайн аймаг.

Үндэр шагнал уялгална

БУРИ ОРОЛДОСОТОЙГООР АЖАЛЛАЯЛ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Г. Доржиева.

Аймагаймнай хонишодой харюусалгатай хаһа — хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри түлэг дундаа. Энэ шухала хүдэлмэриеэ эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын тула хонишон, техник-үрэжүүлэгшэ бүхэн ехэхэн бэлэдхэл хэжэ гараа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Дун сагаан хонин һүрэгөө хоёр дахин олон болгохын тулада бидэ бүхы шадабари, мэргэжэлээ гарган ажаллаха, үнэн сэдьхэлһээ оролдохо зэргэтэйбди.

Хонин ажалда гэр бүлөөрөө юһэдэхи жэлээ ажалланабди. Түрүүшээр тухаширха, ажалдаа диилдэхэ ушар али олон тохёолдогшо һэн. Дүй дүршэлтэй хонишодтой хөөрэлдэжэ, тэдэнэй ажалаа хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухайнь һонирходог, үдэр бүри хараалһан хүдэлмэриеэ дүүргэхэ гэжэ оролдогшо һэмди. «Хэжэ байһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдоод байбал, урдаа табиһан зорилгоёо хэзээшье дүүргэхэт» гэжэ хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө хэлэһые мүнөөшье болотор һанажа ябадагби.

Манай бригада һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада хонин бүриһөө хурьга абадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ тэжээлээр дутамаг ондо ороошье һаа, зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлээ һэмди.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр республикымнай олон малшад ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө гүрэн түрынгөө дээдэ шагнал хайрада хүртэбэ. Юрын хонишоной хэжэ, бүтээжэ байһан ажал үндэрөөр сэгнэгдэһэндэнь урматайб. Октябриин революциин ордендо хүртөөд байхадаа, саашадаа бүри эршэ омогтойгоор хүдэлжэ, ажахынгаа гол баялиг болохо хонин һүрэгые бүри олошоруулхын, түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабарие болзорһоо урид дүүргэхын тула эрмэлзэхэб гэжэ мэдүүлнэб. Малшан нэрэ зэргэдээ хүрэмөөр ажаллажа, абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй болотойгоор дүүргэхын тула бүгэдөөрэн оролдоёл гэжэ нүхэдөө уряалнаб.

Хараалһанаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада түхэреэн жэлэй туршада оролдохо хэрэгтэй гэжэ хонишон бүхэн һайн мэдэнэ. Бригадынгаа ажал тухай тобшохоноор хэлэхэ хүсэлтэйб. Хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ гэбэл, зунай шэмэтэй ногоондо тэдэнээ үглөөнэй 5 часһаа үдэшын 10 час болотор бэлшээхэ хэрэгтэй.

Гэбэшье, манай эндэхи хонишод хурьгадаа эхэһээнь орой һалгаадаг, мүн бэлшээриин тулюур дээрэһээ хонидной хүсэ шадалаар дундаа жинрэй байдаг. Тарган хонид түргэн ототой болодог, тэдэнһээ абтаһан хурьгад хүсэ шадалаар бүлюу, тэнжэсэтэйшье юм. Зарим түрүү ажахынууд «тарилга» үнгэргэхын урда тээ хонидоо 10 хоногой туршада зелёнко дээрэ адуулжа, хүсэ шадалтай болгодог гуримтай. Зэдын хонишод ямаршье бэрхэшээлтэй жэлдэ 100 хонин бүриһөө 100. тэрэнһээшье дээшэ хурьга түлжүүлжэ, республика дотороо нилээд мэдээжэ болонхой. Эхэ хонидой фермэ шадархи участок бии болгохо хэрэгтэ ажахымнай хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табиха бээзэ гээд найданаб.

Отделениингээ хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралда хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлтэйб. Эртэ хабар, зарим ган гасуур жэлдэ үбэлэй тэндэ үбһэ тэжээлнай дууһажа, хорёо хоохон шахуу байха ушар манда али тохёолдодог. Бэлэдхэжэ абаһан үбһэ, һолоомоёо хони, малайнгаа тоогоор хубаарилан үгэхэ гээшэ тон шухала. Зарим ажахынууд үбһөө шарга дээрэ һүрилдэг. Шарга дээрэ сомоһби үбһэ фермэ, отаранuудта шэрэхэдээ тракторист хажуудаа нэгэ нүхэртэй ябажа, үдэрэй туршада 3—4 эрьесэ хэжэ шададаг. Газар дээрэ сомоһон һүри задалжа, отара фермэнүүдые тэжээлээр хангахын тула хэдэн трактор энэ ажалда табиха, олон хүнүүдые ашагшаар томилхо баатай болодог. Зарим ашагшад һүриин һуури ёһоор абангүй саһан доро орхижорхино. Үбһэ тэжээлээр дутамаг ондо орожо байгаад, иимэ ябадал гаргаха гээшэ бүтэхэгүй хэрэг гэжэ һанадагби. Саашадаа нимэрхүү ушарые огтолон болюулхын тула шанга тэмсэл ябуулха зэргэтэйбди. Шарга дээрэ һүрилһэн үбһэ холын фермэ, отаранuудта абаашахада гээлтэгүй, түргэншье. Хойшодоо энэ арга өөһэдтөө хэрэглээе гэжэ дурадхаха байнаб.

Ерэхэ жэлдэ манай бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абаха социалис уялгатай юм. Сентябриин тэнгээр хонидоо үрэжүүлжэ захалаабди. Мүнөө техник-үрэжүүлэгшээр ажалланаб. Энэ харюусалгатай хаһаяа октябриин 15—16-да дүүргэхэб.

Үбэлжэлгэдөө эрхим бэлэдхэлтэйгээр орожо, абаһан уялгаяа урагшатайгаар дүүргэхын тула хабаараа оролдоёл гэхэ байнаб. Хонин бүриһөө хурьга абаха тэмсэлдэ бултадаа оролсоод, бүхы шадабаряа гарган хүдэлхэ—манай уялга мүн.

Г. ДОРЖИЕВА,
Анаагай совхозой ахалагша хонишон, Буряадай АССР-эй габьяата малшан.
Хориин аймаг.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. И. ПЕРИНОВТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ВЕТЕРИНАРНА ВРАЧ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Мал ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна ветеринарна врач нүхэр **Перинов Афанасий Ильичтэ Буряадай АССР-эй габьяата ветеринарна врач** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной октябриин 15.

УЯЛГАЯА ШЭНЭЛБЭД

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллектив һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, ажалшадайнгаа эрилтые хүсэдөөр хангаха гэһэн зорилго урдаа табяа, эршэмтэй шангаар хүдэлнэ. Фабрикымнай олохон хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбөөр продукци гаргана. Манай фабрикын бэрхэ сэмбэ нэхэгшэд Г. М. Емельянова, Л. И. Королёва гэгшэд юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабари бүри июнь һара соо дүүргэһэн юм. Энэ түрүү хүдэлмэришэдһөө жэшээ абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэд амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байна.

Фабрикымнай коллектив юһэ һарын даабариһаа гадуур 15 мянган метр сэмбэ нэхэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 86 мянган түхэригэй продукци худалдаа. Хүдэлмэришэдэй арба һарынгаа даабари хоёр үдэрөөр урид дүүргэжэ, Агууехэ Октябриин 56 жэлэй ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн уялга абабад.

М. ШУРЫГИНА,
Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын түсэблэлгын таһагай начальник.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКЭ МЭДЭЭСЭЛЭЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

Совет арад КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэрие бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдон, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Научно-техническэ дэбжэлтэ туйлалгые түргэдхэхэ, ажалай шэнэ зэр зэбсэг, материал болон технологическа процесс зохёон бии болгохо, үйлэдбэридэ хэрэглэхэ, орсной ба дэлхэйн научно-техническэ туйлалтые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар съездын табиһан гол шухала зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ эрдэмтэд, инженернүүд, урлан нарижуулагшад ба ухаалан зохёогшодой хубита тон ехэ.

Республикымнай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, шэнэ юумэ үүсхэгшэд үйлэдбэрие техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ ашаг үрэтэй ехэ ажал хэжэ байна. Ганса һүүлэй гурбан жэлэй туршада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ухаалан зохёолгын ба шэнэ тодорхойлолтонуудай хэрэгэй комитет манай республикын ухаалан зохёогшод, урлан нарижуулагшадай үнэтэ 79 дурадхалые ухаалан зохёолго гэжэ баталаад, тусхай тоо бүридхэлдэ абаһан юм. Энэнь урдын гурбан жэлэйхиһээ һураггүй олон.

Урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшодой техническэ эдэбхи үүсхэл улам дээшэлһээр. Энэшье ойлгосотой, наука болон эрдэм техникын бушуу түргэнөөр хүгжэжэ байгаа мүнөө үеын хубилалтануудые гэршэлэн харуулна.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэд арадай ажахыда шухала хэрэгтэй, ашаг үрэ ехэтэй эрдэм техникэ хүгжөөлгэдэ горитой туһа нэмэрээ оруулна. «Сигара болгон холбогдоһон һала» гэһэн 267459 номерой авторска үнэмшэлгэтэй «буксирна трос холбохо арга» гэһэн 292867 номерой авторска үнэмшэлгэтэй дурадхалнууд үнэтэ гэжэ тоологдожо, бүридэлдэ абтанхай. Ухаалан зохёолгын эдэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, ой модоной промышленностьда нэгэ миллионһоо үлүүтэй түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаһан байна.

«Теплоприбор» заводой инженернүүд Ю. Музыка, Ю. Глухоедов гэгшэдэй дурадхалнууд мүн лэ ухаалан зохёолго гэжэ тоологдоо. Эдэнь 500 мянган түхэригэй алмалта үгөө. Зүүн-Сибириин технологическа институдай хүдэлмэрилэгшэ А. Жидяевай дурадхал авторска үнэмшэлгэдэ хүртэжэ, 400 мянган түхэригэй экономическа алмалта хэхэ арга олгоо.

Гэбэшье, ухаалан зохёолгын, урлан нарижуулгын хүдэлмэри республика доторнай хангалгатай һайнаар эмхидхэгдээ гэхын аргагүй. Олон организаци, предприятинуудта энэ асуудалда ёһотой анхарал үшөө хандуулагданагүй.

Жэшээлхэдэ, локомотив-вагон заһабарилгын болон прибор бүтээлгын заводуудые абажа харая. Эндэ хэдэн зуугаад инженер, техникүүд ажаллана. Теэд тэдэнэр һүүлэй олон жэлэй хутасаада ухаалан зохёолгын гэжэ тоологдохо нэгэшье дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээгүй. Хүдөө ажахын институт оньһожоруулгын тусхай факультедтэй, эрдэмтэдэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн олон мэргэжэлтэдтэй. Мүн тэдэнэр хаа-яа үнэтэ дурадхалнуудые оруулжа, авторска үнэмшэлгэ абана.

1972 ондо республикымнай промышленна предприяти, организацинуудай оройдоо 3 процентнь ухаалан зохёолгын ажал тухай мэдээсэл үгэһэн байна. Энэнь тон үсөөн гээшэ. Эдэбхи үүсхэлтэ ажал хэхэ, үнэтэ дурадхалнуудые оруулха арга боломжо предприятинуудта яһала бии. Гэбэшье эдэ үсөөн мэдээсэлнүүдэй 50 процентнь гологдоһон, шэнэ шэнжэлгэ, тодорхойлолго болоогүй гэжэ тоологдоһон байна.

Иимэ байдал юунһээ тохёолдоноб гэхэдэ, научно-техническэ мэдээсэл хэхэ, абаха, мүн патентнэ фонд хэрэглэхэ ажал республика доторнай муугаар эмхидхэгдэнхэй. Урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхал оруулхадаа, техническэ ямар нэгэ асуудал шиидхэхэдээ, патентнүүдтэй танилсаха хэрэгтэй юм. Тэдээн соо урдань оруулагдаһан дурадхалнууд тухай бэшэгдэһэн, шэнжэлэгдэһэн байдаг.

Научно-техническэ мэдээсэлэй түбэй территориальна патентнэ фонд республика доторнай бии юм. Һалбаринууд хоорондын энэ фонддо хэдэн мянгаад авторска үнэмшэлгэ, патент болон ондоошье патентнэ литература бии. ЦНИИМИ-гэй хэблэн гаргадаг тусхай мэдээсэл, капиталис оронуудай рефератна журналнууд тухай тайлбаринуудые фонд абажа байдаг. Теэд эдэ бүгэдые манай промышленна предприяти, организацинуудай мэргэжэлтэд, шэнэ юумэ үүсхэгшэд һайнаар хэрэглэнэгүй.

«Дурадхал бэлэдхэлгэ, оруулга —. үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ — тараалга» гэһэн гуримаар ухаалан зохёолгын ажал хэгдэдэг гэхээр. Тиимэһээ авторска үнэмшэлгэ абалга хадаа энэ ажалай эхин шата болоно гээшэ. Ухаалан зохёолгын дурадхалые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ, тэрэниие арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэлгэ хадаа техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Олонхи предприятинуудта дурадхалнууд үйлэдбэридэ нобшо удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхээр. Жэл бүхэндэ республика доторнай 80—90 ухаалан зохёолго үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ гэхэ гү, али предприятинуудай оройдоо 4 процентнь иимэ хүдэлмэри хэнэ гээшэ.

Бэшэ 96 процент предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ухаалан зохёолгые техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ хэрэглэнэгүй шахуу. Жэшээ болгон нэгэ баримта дурдая. Онохойн модоной комбинадай инженер В. Блинов шпала хюрөөдэ... нологическа лини... монсогор модо ... каретка зохёоһон ... нэй аша туһаар ... оньһожоруулагдажа, ... дэлмэришэниие сул... га олгогдоо. Харин ... хеэрэлгэ ганса ... комбинадта хэрэ...

Капитальна ехэ ... гүйгөөр ниитын үйл... хүгжөөжэ, ашаг үр... шэлүүлжэ болохо ю... хын тула ухаалан зо... ажал һайнаар эм... шэнэ түхеэрэлгэ зох... рэглэхэ хэрэгтэй. Тэ... хи предприятинууд ... далда ёһотой анхар... дуулнагүй. Олонхи ... прияти, министерство... ленинүүдтэ патентнэ ... эмхидхэгдээгүй байһа...

«Гусиноозёрская» ... Улаан-Үдын мяха-ко... комбинадта, нарин ... фабрикада, прибор ... гын заводто боло... зарим предприяти... тусхай иимэ албан ... лагдаагүй, энэ ажа... доо тушаалтай хүдэл... шэд дүүргэнэ. Энэ ... бодото дээрээ аша ... ажал хэгдэнэгүй ... Һүүлэй хоёр жэлэй ... эдэ предприятинууд... лан зохёолгын нэгэ... радхалай оруулагда... лэдбэридэ нэбтэрүүл... байһаниинь гайхалта... Промышленна продук... тээлгые ехэдхэхэ, ... ментыень олошоруу... нарыень һайжаруул... боломжо предприяти... бии. Тэдэниие элирүү... рэглэхэ, табан жэлэй... туһада зорюулха гэж... лектив бүхэнэй хүд... рилго болоно. Энэ зо... бодото дээрэнь бэелү... рэгтэ ухаалан зо... урлан нарижуулагша... хубита оруулха ёһото...

Ухаалан зохёолг... зүбөөр эмхидхэһэнэй... техническэ дэбжэлтэ ... жа, үйлэдбэриин ... дээшэлүүлжэ болох... Гансал эдэбхи үүсхэ... ха, үнэтэ дурадхал... үйлэдбэридэ нэбтэрү... рэг һайжаруулха ... Тиихын тула дурад... дые үйлэдбэридэ нэб... хэ хэмжээ абаха, ... ехэтэй түхеэрэлгэ, ... нуудые зохёохо эрх... ухаалан зохёогшодто ... хэрэгтэй.

Энэ хэрэгтэ түр... бригада, участогууд, ... патентоведүүдэй үүр... Научно-техническэ ... лэй үүргэ, дээшэл... патентнэ фонд хэ... байбал, ухаалан зох... ажал һайжаруулжа ... юм. Экономическа ... ашаг үрэ үгэхэ дурад... дые шэлэн абажа, ... ридэ нэбтэрүүлхээр ... хаһанайнь, үнэтэ ... оложо байһанайнь, ... скэ зүб шиидхэбэри ... нэйнь зэргээр научно-... ческэ мэдээсэлэй ал... ажал сэгнэжэ боло... Тиимэһээ научно-мэд... үүргэ ехэ, тэрэниие ... байхаар бэшэ.

Н. МАЛЬШ...
ВОИР-ай обла...
Сведэй түрүү...

Табан жэлэй түрүүшүүл

НҮХЭДЭЙНГӨӨ ДУНДА ХҮНДЭТЭЙ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Шулуун нүүрһэнэй гурбанай нэгэ хубиие нээмэл аргаар абадаг болохо гэжэ партиин XXIV съездын Директивэнүүд дотор бэшэгдэнхэй.

Манай республикын Холбоолжоной уурхайда нээмэл аргаар нүүрһэн малтагдадаг байха юм. Һаяшаг энэ уурхайда ошожо, ажалша зотойнь танилсажа, хөөрэлдэхэ зол намда тудаа. Эдэнэр бүтээсэ ехэтэй оньһон техникээр газарай гүн уудалжа, галта шулуу малтана. Энэ уурхайда хүдэлдэг хүдэлмэришэд халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэдэг.

—Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, габшагай ажалша хүбүүд манай уурхайда олон ааб даа. Эдэнэр оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, нүүрһэ малтаха даабаряа үлүүлдэг, — гэжэ Холбоолжоной уурхайн директорэй орлогшо Геннадий Яковлевич Шубин хөөрэнэ.

Энэ уурхайн хүдэлмэришэд гурбан халаан соо нүүрһэ малтадаг юм. Хүсэтэй БелАЗ машинануудаар, тепловозуудаар нүүрһэн, шорой шэрэгдэнэ. Газар малтадаг гайхамшаг экскаваторнууд хүн бүхэниие гайхуулна ёһотой. Энэ уурхайда асарагдаһан ЭША—80—10 түхэлэй экскаватор тамаржа ябаһан мантан корабль шэнгээр харагдана. Шэнэ экскаватор сүүдхэ соо 10—12 мянган кубометр шорой малтаад, нүүрһэ абаха уурхайһаа 110—120 метр холо хаядаг байха юм.

Бүтээсэ ехэтэй оньһон техникые һайнаар ашаглажа шадабал, ехэ ажал хэгдэхэ байна бшуу. Тиимэһээ дүршэл шадабаритай, үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдтэ энэ бүхы оньһон техникэ найдагдана. Эндэ Б. Ж. Гармаевтай танилсаабди. Тэрэ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Газарай хүрьһэ, нүүрһэ малтаха даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Өөр тухайгаа ехэ юумэ хэлэжэшье үгэбэгүй, харин туһалагшаяа магтаха юм. Юрий Еремеев арбан долоо наһатай. Галуута-Нуурай профессионально-техническэ училищи дүүргээд, Борис Жамсарановичтай хүдэлжэ эхилһэн. Эдэнэр халаан соогоо 2000—2100 тонно нүүрһэ малтадаг байха юм.

—Машинануудай һаадгүй ябабал, 2500 тонно хүрэтэр нүүрһэ малтадаг зомди,—гэжэ машинист Б. Ж. Гармаев хэлээд, экскаватор тээшээ алхалба. Экскаваторайнь үүдэн дээрэ «Коммунис ажалай экипаж» гэһэн үгэнүүд аржын харагдана. Уданшьегүй экскаваторай хажууда БелАЗ түхэлэй машина ерээд зогсошобо. Экскаватор аалиханаар ашаалжа эхилбэ. Табан минутын хугасаада 30 тонно нүүрһэн машинада ашаалагдаба. Удаадахи машина шорой тооһо бурьюулһаар Борис Гармаевай экскаватор тээшэ гүйлгэжэ ябана. Эрхим машинистын хүдэлжэ байһан участок тээшэ машинанууд таһалгаряагүй гүйлгэлдэжэл байна.

—Жолоошоднай

Бористой хүдэлхэ ехэ дуратай юм. Тэрэнэй экскаватор халаанай үедэ һаадгүйгөөр хүдэлнэ бшуу. Эдэнэй али алиниинь оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэһэн байдаг, — гэжэ Г. Я. Шубин хүдэлмэришэдөө магтаха юм.

Эрхим машинист Б. Ж. Гармаев Холбоолжоной уурхайн түрүү хүдэлмэришэдэй зэргэдэ жагсаһаар үнинэй. Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Машинист Владимир Фибих Борис Гармаевтай мүрысэдэг юм. Владимир гушаад наһатай, залуу хүдэлмэришэн. Гэбэшье ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг юм. Бидэнэй ерэһэн үдэр Владимир Фибих 2600 кубометр газар малтажа, халаанайнгаа даабари 25 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

Нэгэдэхи участогай начальник В. А. Федянин хүдэлмэришэдэйнгөө хэһэн ажалайнь дүн гаргаба. Нэгэдэхи халаан соо хүдэлһэн машинистнууд Б. Ж. Гармаев, В. А. Фибих гэгшэд мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан байба.

—Хоёрдохи халаанда гараһан хүдэлмэришэдые эдэнэй туйлаһан амжалтатай танилсуулхабди. Түрүүшүүлэй хойно орохогүйн тула тэдэнэр бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ байха,—гэжэ нэгэдэхи участогай начальник В. А. Федянин хэлэнэ.

Холбоолжоной уурхайн хүдэлмэришэд амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байна. Оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана. Нүүрһэ малтаха найма һарын даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Б. Ж. Гармаев, В. А. Фибих шэнги урагшаа һанаатай хүдэлмэришэд энэ уурхайда олон юм байна. Энэ түрүү коллектив юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэл соо нүүрһэ малтаха даабаряа сохом лэ болзорһоонь урид дүүргэхэ байха.

Зурагууд дээрэ: машинист Б. Ж. Гармаев; залуу машинист В. А. Фибих өөрынгөө туһалагша Владимир Лутфурхановтай хөөрэлдэнэ.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

Республикын засагай
дээдын зургаануудта

ТҮЛИШӨӨР ХАНГАЛГА ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХЭРЭГ

...Буряадай АССР-... Министрнүүдэй Совет ...үбэлэй туршада рес... хүн зониие ...рально - ажаhуудалай ...риятинуудые, эмхи ...нуудые түлишөөр хан... тухай асуудал хаража

...һэн үбэлэйхидэ ор... мүнөө үбэл түлишэ ...байха гэжэ хараалагда... ...родуудай, аймагуудай ... баазануудай, hур... больница, хүүгэдэй ... болон яслинууд ба ...рально - ажаhуудалай ...риятинуудай дэргэдэ ... яhала горитойгоор ...гдэнхэй. Жэшээнь, ... оной найма hарын ... түсэбөөр 112,3 ... тонно шулуу нүүрhэн ...гдаха hаа, 113,7 мян... тонно худалдагдаад бай...

...тэй хамта, үбэлэй тү... дутамаггүи байхын ... ажал үшөөл муугаар ...гдана. Жэшээнь, «За...лес» комбинат түлеэ ... түсэбөө дүүргэнэгүй. ... оной найман hарын ... 85 мянган кубометр ...шэрэхэ байhан hаа, ... тэрэнээ арайхан ... 66,3 мянган кубометр... ...гөө. Заримдаа түлеэн ...доогүй шэрэгдэнэ. ... тэрэниие тайраха ...дэлмэри гарадаг байна.

...публикын түлишын ...мышленностиин управле... ...гөө түлишөөр хан... боложо шададагүй бай... Үнгэрhэн найман hа... туршада энэ управлени түлеэ бэлдэхэ түсэбөө оройдоо 89,3 процент дүүргэhэн байха юм.

Городуудай болон аймагуудай түлишын складуудта ажал хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэри оньhожоруулагданагүй, складууд үргэдхэгдэнэгүй, түлеэнэй нөөсэ тэндэ бэлдэгдэнэгүй. Түлеэ, түлишэ бэлдэдэг өөhэдын предприятинуудтай болоодүй аймагуудай (Хурамхаанай, Баргажанай, Баунтын Мухар-Шэбэрэй, Захааминай) хүтэлбэрилэгшэд энэ дутагдалаа дары усадхахын түлөө хэмжээнүүдые абахаар болоо гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

«Гипронефтестрой» институдай Буряадай филиал Тимлюй станци дээрэ баригдаха түлишын станциин документациие мүнөө болотор унжагайруулhаар, «Бурятцелинстрой» Хоронхой станцида түлишын склад барижа байнхай. Теэд ажал хэрэгынь урагшатай ябанагүй. Буряадай АССР-эй Транспортын управлени түлеэ шэрэхэ ажалаа муугаар эмхидхэнэ, 2100 кубометр түлеэ шэрэхэ захилаа дүүргээдүй байhаар.

Коммунально - ажаhуудалай предприятинуудые ба эмхи зургаануудые, республикын хүн зониие түлишөөр хангалгые hайжаруулха зорилготой хэмжээ ябуулгануудые хараалhан тогтоол Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет абаа.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЬӨӨ ЕХЭЭР ДУЛДЫДАХА

Советүүдэй хүдэлмэри

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Узбегэй ССР-тэ Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулалгын баяр ёhололой үедэ үгэ хэлэхэдээ, түүхэдэ эгээн демократическа нниитын байгуулалта — социализм бүхы материальна, оюун ухаанай баялигуудые хүнэй аша туhада, тэрэнэй хүгжэлтэдэ, тэрэнэй баян дэлгэр байдалда алба хэхэ үргэн арга олгодог гэжэ онсолон тэмдэглээ hэн.

Энээнтэй дашарамдуулан, манай Коммунис парти, хадаа совет демократиие хүгжөөлгэдэ, үргэн олон хүн зониие гүрэнэй, бүгэдэ арадай удха шанартай хүдэлмэриин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хабаадуулгада ехэхэн анхаралаа хандуулжа байдаг.

Жэшээ холуур бэдэрэлтэгүй. 1967 ондо КПСС-эй Центральна Комитет сельскэ, поселково Советүүдэй хүдэлмэриие hайжаруулха тухай асуудал хаража үзөө hэн. Тиигээд баталан абаhан тогтоол соогоо арадай ажахые ба социальна, культурна барилгые саашадань хүгжөөхэ, гүрэнэй хэрэг ябуулга эрхилхэ хэрэгтэ арад зониие олоор хабаадуулха талаар ажалшадай депутадуудай Советүүдэй үүргые, харюусалга ба эрхые саашадань дээшэлүүлхэ тухай заа hан юм. Энэ тогтоолой hүүлээр СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Советүүдэй мэдээжэ Указууд, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолнууд баталагдажа, нютагай Советүүд шэнэ эрхэ байдалда хүдэлмэрилжэ эхилээ бэлэй.

Манай Хориин аймагай ажалшадай депутадуудай Советүүд өөрынгөө газар дээрэ гүрэнэй засаг бэелүүлхэ зуураа бүхы ажал хүдэлмэриеэ КПСС-эй Центральна Комитедэй заабариин ёhoop ябуулдаг. Партиин райкомой хүтэлбэри доро арадай ажахын ба хүн зоной ажаhуудалай али бүхы эрилтэнүүдые хангаха талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ. Олонхи Советүүдэймнай депутадууд, гүйсэдкомууд ба тэдэнэй түрүүлэгшэнэр даалгагдаhан уялгадаа үнэн сэхээр хандадаг, ниитынгээ хүдэлмэриие саг болзор соонь хэдэг, hунгагшадтаяа уулзахаhaa гадна, тэдэнэйнгээ захьяануудые үни болгонгүй бэелүүлхые оролдодог. Гэхэтэй хамта, зарим нютагай Советүүдэй хүдэлмэри сагай эрилтэдэ хүрэжэ бирадаггүй. Депутадууд дутуу дундануудтай эбсэнэ, хүдэлмэриеэ ажабайдалтай холбоотойгоор ябуулжа биранагүй.

Соёл сурталай hургуулинууд, больницанууд, магазинууд, хүүгэдэй ясли болон саадууд, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха ба худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэриие эмхидхэхэ талаар Советүүд ехэхэн харюусалгатай. Энээнhээ гадна сельскэ, сомоной ба поселково Советүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэри арадай ажахын, соёлой ба ажаhуудалай хүдэлмэринүүдтэй нягта холбоотой боложо үшөөл биранагүй.

Гэхэтэй хамта, хэхэ ажалнай үшөөл ехэ байна.

Тиимэhээ Советүүдэй али бүхы хүдэлмэриие hайжаруулхын тула тэндэ хүдэлдэг хүнүүдые hургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ, гадна энэ шухала ажалда харюусалгаяа мэдэхэ, бэлигтэй, оролдосотой, ниитын ажалай түлөө тэмсэхэ хүнүүд дэбжүүлэгдэхэ ёhотой болоно.

Манай Хориин аймагта Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, секретарьнарые hургаха, тэдэнэй шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулна. Тиигэжэ аймагтамнай Советүүдэй эдэбхитэдэй hургуули эмхидхэгдээ hэн. Мүнөө энэ hургуулида 30 хүн ябадаг, хэшээлынь гурбан hара соо жэгэ удаа болодог байна. Тэдэнтэй хамта сомоной, сельскэ, поселково Советүүдэй секретарьнар аймгүйсэдкомуудай секретарьнар hуралсадаг. Шухала лекцинүүд үнгэргэгдөөд. hүүлдэнь семинарска хэшээлнүүд болодог байна.

Һаяхан сомоной, сельскэ Советүүдэй секретарьнарай семинар ажалшадай депутадуудай Хандагайн сельсоведтэ үнгэргэгдэбэ. Сугларагшадай урда аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Г. Н. Бородин элидхэл хэжэ, юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй арадай ажахын түсэб ба уялгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ аймагай, нютагай советүүдэй ямараар хабаадажа байhан тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо, тэдэнэй саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудта сугларагшадай анхарал хандуулаа.

Гадна тус семинар дээрэ сельскэ ба сомоной Советүүдэй хэрэгые яажа эрхилхэ тухай элидхэл хэгдээ, мүн зарим сомоной, сельскэ Советүүдэй 1973 ондо абаhан тогтоол, шиидхэбэринүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байhаниинь харагдаа. Тиихэдэ аймгүйсэдкомой финансын таhагые даагша Ф. Е. Трунев сельскэ Советүүдэй 1973 оной бюджедэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байhан тухай ажаглалта хээ. Хандагайн леспромхозой арадай дружинын командир Н. И. Белошкин ниитын гурим сахилгаар hонирхолтой мэдээсэл хэжэ, анхарма дурадхалнуудые оруулhан байна.

Буряадай АССР-эй сельскэ, сомоной Советүүд тухай хуули бэелүүлхэ талаар Үдын сомоной Советэй хэдэг ажал хүдэлмэри семинарта хабаадагшадые hонирхуулаа. Газар тарьялан зүбөөр эрхилхэ, hуурин газарнуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар сомоной ба сельскэ Советүүдэй ямар ажал ябуулжа байhан тухай элидхэлнүүд шагнагдаа.

Гадна аймгүйсэдкомой социальна тэдхэмжын таhагые даагша А. П. Борисов, соёлой таhагые даагша С. В. Ертагаева, аймагай загсые даагша А. И. Белоусова, Дээдэ-Тайлсын сомсоведэй секретарь Т. Д. Бузина, Краснопартизанска сельсоведэй депутат И. П. Дмитриева болон бусад энэ семинар дээрэ зүбшэгдэhэн асуудалнуудаар үгэ хэлэхэдээ, ажабайдалай орёо олон асуудалнуудаар дүүрэн шиидхэбэринүүдые нютагай Советүүдэй абажа үшөөл бирадаггүй, эмхидхэлэй хүдэлмэриие үе сагай эрилтэдэ хүрэмөөр ябуулдаггүйе тэмдэглээ. Тиимэhээ нютагай Советүүдтэ аймгүйсэдкомой ба республикын засагай дээдын зургаануудhaa туhаламжа хэрэгтэй байна гэжэ элирээ.

Зүгөөр иимэнүүд семинарнууд Советүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ горитойхон hургуули боложо үгэхэ байна. Нютагай Советүүдэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэрилэгшэд бэе бэеынгээ дүршэлтэй танилсана, боломоор гэжэ hанаhанаа өөрынгөө ажал хүдэлмэридэ халан абана. Краснопартизанска сельсоведэй депутат И. П. Дмитриева hууринаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар Үдын сомсоведэй хүдэлмэриин жэшээ халан абаhан тухайгаа, хүн зониие энэ шухала хэрэгтэ үдынхидэй олоор хабаадуулжа шададаг дүршэлые hонёор хөөрөө.

Эдэ хэмжээ ябуулганууд Советүүдэй хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха арга боломжонуудай олон байhые гэршэлнэ. Энэ хадаа манай совет демократиин ёhоной дэлгэр, үнэхөөрөө ниитын ба арад зоной аша туhада зорюулагданхай байдагые гэршэлнэ.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хориин аймгүйсэдкомой секретарь.

СОЁЛОЙ ҺАРА ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

Гусиноозерскын хоёрдохи дунда hургуулида соёлой hара эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Багшанар болон түрэлхидэйнгөө захяа заабариие яажа наринаар сахихаб, олониитын газарта бэеэ яажа абажа ябахаб гэhэн үгэ буляалдаата хөөрэлдөөн класс бүхэндэ үнгэргэгдөө.

Мүнөө комсомолшууд болон пионернүүдhээ бүридэhэн патруль эмхидхэгдэжэ, олониитын газарта hурагшадай гурим сахилгые үдэшэндөө хинан шалгадаг болоо.

Ц. БАДЛУЕВ.
Сэлэнгын аймаг.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Хүрин нүүрhэ олзоборилгоор ГДР дэлхэй дээрэ түрүү hуури эзэлнэ. Эндэ жэлдээ 260 миллион тонно хүрин нүүрhэн абтадаг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гейзельталь дахи (Галле округ) хүрин нүүрhэ олзоборилгын газарта.
АДН—ТАСС-ай фото.

МНР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой ажалшад энэ жэлэй гурбан кварталайнгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэн, социалис байгуулалтада шэнэ амжалта, илалтануудые туйлаа гээд МНР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин республикын арадай ажахын ба соёлой хүгжэлтын түсэбэй дүүргэлтэ тухай эндэ тунхаглагдаhан мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Байгша оной юhэ hарын турша соо промышленностиин бүтээн гаргаhан продукциин хэмжээн, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, 9,3 процентээр дээшэлhэн байна Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн 31,2 процентээр үргэгдөө.

Ороной тарьяашад ороohoто, тэжээлэй ба бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряагаа. Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэhэ hуури нилээд хүгжэhэн, нэн түрүүн национальна экономикын гол hалбари—мал ажал ехээр хүгжэhэн байна. Энэ жэлдэ малай 2.391 байра баригдажа, эндэ 1 миллионhoo үлүү толгой мал харууhалагдаха.

1973 ондо 6.500 хүн дээдэ ба тусхай дунда hургуули дүүргэн, үндэр мэргэжэлтэд боложо, МНР-эй арадай ажахыда хүдэлжэ эхилбэ.

Воеводинын нефтьшэдтэ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Воеводинодо нефтиин баялигтай 32 газар нээгдээ. Ороной ороohо тарья ехээр ургуулдаг энэ хизаар нефтиин ехэ үндэhэ hуури болонхой.

Нёдондо жэл Воеводинын эшагта малтамалтай газарнууд 800 мянга гаран тонно нефть, 600 миллион кубометр газ, харин энэ жэлэй 9 hарын турша соо 700 мянган тонно нефть, 530 миллион кубометр газ эхэ орондоо үгөөд байна. Үйлэдбэриин хурдан түргэн хүгжэлтэ Панчево ба Нови-Садта нефть болбосоруулдаг заводуудые бариха арга олгоо.

1975 ондо хизаарай нефтьшэд 1 миллионhoo үлүү тонно нефть, 2 миллиард кубометр газ абажа, ороноо газаар хангаха түсэб бэелүүлхэ, нефтехимическэ промышленностиин үйлэдбэри нилээд үргэдхэхэ байна.

Ниислэл хото hэльбэн заhагдана

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Хотын дурасхаалта hонин газарнуудай байдаг Будапештын түбэй хубиие hэльбэн шэнэлхэ үргэн ехэ программа бэелүүлхые Венгриин правительство шиидхэбэ. Венгриин парламент, национальна зурагай галерей, министерствэнүүдэй байшангууд, гостиницанууд, музейнүүд ба Венгриин архитектурын бусад олон памятнигууд эндэ бии.

Түрэл хотынгоо түүхэтэ газарнуудые Будапештын хүн зон гамтай нангинаар сахижа байдаг. Тиигэбэшье ниислэлэй түбэй бүхы байшан гэрнүүдэй 60 гаран процентнь үнгэрhэн зуун жэлэй hүүл багта баригдаhан, тиин эдэнэй олонхидонь үе сагай мүр сараа элеэр харагдана.

Ниислэл хотын түбэй хубиие hэльбэн шэнэлхэ программын түрүүшын шата бэелүүлгэдэ ВНР-эй правительство 1976 оной дүүрэтэр 367 миллионhoo үлүү форинт hомолhон байна.

Силези—шулуу нүүрhэнэй, буладай хизаар

ВАРШАВА. (ТАСС). Шулуу нүүрhэнэй ба буладай хизаар Силезиие изотопуудые туршалгын ехэ гуламта гэжэ нэрлэдэг юм. Изотопуудые хэрэглэдэг мянгаад тухеэрэлгэ эндэхи шулуу нүүрhэнэй зуу гаран шахтануудта хүдэлдэг. Изотопууд металлургида мүн лэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг.

Изотопой техникын тусхай институт Силезидэ хүдэлдэг. Тэрэ эдэ бүгэдын техническэ документацинуудые зохёон бэлдэдэг, изотопой тухеэрэлгэнүүдые, машинануудые хабсаргадаг байна.

Изотопуудые ПНР-эй арадай ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлгэ энэ талаар тусгаар мэргэжэлтэдые олоорнь бэлдэхэ асуудал табина. Ойрын ерээдүйдэ гансал металлургическа промышленностьда изотопуудай хүдэлмэрилхын тула хэдэн мянган инженер, техник бэлдэгдэхэ юм.

ХАНОЙ. Американ бомбонуудаар hандаргагдаhан Кхам-Тьен кварталда шэнэ гэрнүүд бодожо байнхай. Эндэхи барилгада социалис харилсаа холбооной оронууд ехэ туhа хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын талмайда.

ТАСС-ай фотохронико.

САРТ-ХАЛЬМАГ ХЭЛЭН ТУХАЙ

Монгол хэлэнүүдые сасуулан шэнжэлхэ зорилгоор Киргизэй ССР-эй Иссык-Кулиин областиин түб — Пржевальск хото hаяхан ошожо ерэбэбди. Иссык-Кулиин энэ экспедицидэ Буряадай ниитын эрдэм шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд Ц. Б. Цыдендамбаев (хүтэлбэрилэгшэ), В. И. Рассадин бидэ гурбан, мүн Хальмагай түүхэ, хэлэ, литература шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэ Н. Н. Убушаев хабаадалсаа.

Үргэн уужам Эхэ ороноймнай алишье заха хизаартал эдляар, Иссык-Кулиин область дотор ород, киргиз, узбек, казах, уйгур, дунгаан гэхэ мэтын олон ондоо яhатан эбтэй эетэйгээр ажаhууна. Тэдэнэй дунда мүн монгол хэлэтэй сарт-хальмагууд гэжэ зон бии. Эдэ хальмагууд Иссык-Куль нуурhаа холо бэшэ оршодог Пржевальск хотын дэргэдэхи Чельпек, Бурма-Суу, Ташкыя, Бюрю-Баш нютагуудта ажаhууна. Хамта дээрээ тэндэ 500 шахуу үрхэтэ айл бии.

Урда сагта Хитадай Синьцзян районой Тэхээс гэжэ газарта ажаhууhанаа тэндэнь дотоодын тэмсэл, хёморооной болоходо, зариманиинь 1880-аад онуудта Россин дайда руу тэрьелэн ерэжэ, Иссык-Кулиин хажууда hуурижаhан түүхэтэй.

Сарт-хальмагуудай үг гарбал тухай тобшохоноор хэлэхэдэ иимэ. Хэдэн зуугаад жэлэй урда тээ узбек, киргиз, уйгур, казах мэтын яhатан эд бараа наймаалхаяа ойрод монголнуудай (хальмагуудай) hуудаг мүнөөнэй Синьцзян районодо ерэжэ, нютагай хальмаг басагадаар hамга хээд, нютагжадаг байгаа. Тиимэhээ Пржевальск хотын хажуудахи монгол хэлэтэн мусульман шажантай байбашье, өөhэдыгөө сарт-хальмагуудбди гэжэ тоолодог (сарт гээшэнь узбек гэhэн удхатай). Дээрэ дурсагдаhан нютагуудта Баян-Бах, Солто, Хар-Баатар гэхэ мэтэ эсэгын зон ажаhуудаг. Узбек Баян-Бах, киргиз Солто, уйгур Хар-Баатар гэгшэдэй хальмаг hамгадтай байhан дээрэhээ тэдэнэй үри садана рай сарт-хальмагууд гэжэ нэрэтэй болоhониинь элитэ.

Иссык-Кулиин хальмагуудай хэлые лексикынь гэхэ гү, тэндэ хэрэглэгдэдэг үгэнүүдэй талаар абажа харабал, олонхи үгэнүүдынь бүхы монгол хэлэнүүдтэ бии. Жэшээнь, **аха, авга, нахча** (буряадаар нагаса), **эчки** (буряадаар эсэгэ) **гар, үвүл, зун, нэгн, хоюур** гэхэ мэтын үгэнүүд абяагаараа бага зэргэ илгаатайшье hаа, буряад, монгол үгэнүүдтэл адли удхатайгаар хэлэгдэнэ. Зүгөөр сарт-хальмагуудай хэлэниинь Элистын (Астраханиин) хальмагуудай хэлэндэ, илангаяа торгууд нютаг хэлэндэ ехэ дүтэрхы байна. Жэшээлхэдэ, Элистыншье, Иссык-Кулииншье хальмагууд **сонхоёо тэрээз** гэнэ; таг гэхын орондо **тавчи** (табц), тогоогоо **хайсан** гэхэ мэтээр нэрлэнэ.

Гэхэтэй хамта, сарт-хальмагуудай хэлэн соо бусад монгол угсаатанай хэлэнhээ, тэрэ тоодо Астраханиин хальмагуудай хэлэнhээшье илгаатай зүйлнүүд яhала бии. Хэдэн жэшээ харуулаябди. Хилээмэ баридаг тусгаар пеэшээ **тандыр** (тоныр) гэнэ. Киргизүүд баhал тандыр гэдэг. Иссык-Кулиин хальмагууд шубуунай далибараае **джүджү** гэнэ (киргизээр баhал джеджө); таабариие киргизүүдтэл адляар табышмаг гэдэг байна.

Сарт-хальмагуудай хэлэндэ мүн ондоо тээгүүр балай хэрэглэгдэдэггүй онсо өөрэ өөhэдынь байдал харуулhан үгэнүүдшье бии. Жэшээнь, эндэхи нютагуудта элжэгэн ехэ элбэг байна. Тугалай шэнээн жаахан бэетэй аад, ехэ хүшэтэй амитан. Томо гэгшын тэргэдэ 5—6 хүниие hуулгаад, ядамаргүй гэшхэлжэ ябахыень оло дахин хараабди. Элжэгэндэ хабаатай хэдэн үгэ эндэ дурдая. Һая гараhан түлыень **ильджитинай унугун** гэнэ, жэлhээ дээшэ боложо ябаhан элжэгые тайхай, гурбатай элжэгые **үрээ ильджигин** гэхэ зэргээр нэрлэнэ. Элжэгэнэй бүрхирхые ханхайдна гэлсэнэ.

Иссык-Кулиин хальмагуудтай ульгэр, таабари хэлсэбэбди. Чельпек нютагай Салихов Сидык гэжэ үбгэнэй гэрэй hүүдэртэ суглараhан арбаад хүнүүдэй дундаhаа нютагай нэгэ hаhажаал hамган хэдэн таабаринуудые хэлэжэ үгэбэ (хэлэhэн соонь бэшэнэб):

1. **Үүдээр ороод, үркайр гарна.** (Утаан).
2. **Харангыда хамаан күркрайджи.** (Тээрэм). Энэ таабариинь буряад болгожо бэшэхэдэ иимэ. «Харанхыда бодон гахай хорюгононо». (Тээрмэ).
3. **Хар чар халяйгаадайджи, улаан чар далаагаадайджи.** (Гал, хайсан). Энээниие буряадшалхада иимэ: «Хара сар харана, улаан сар долёоно». (Гал, тогоон).
4. **Нүүдүгайн салькин медна, буудугайм гуджуг медна.** (Хамхаг). Буряадшалбал иимэ: «Нүүдэгыем hалхин мэдэнэ, буудагыем хонхосог мэдэнэ». (Хамхуул).

Үбгэд хүгшэдтэй хөөрэлдэжэ байхадаа бэшэhэн хэдэн оньhон үгэнүүдые дурдахамнай.

1. **Чаг чагаарн, чакилда күкайрн** («Саг сагаараа, сахилза хүхөөрөө» гэhэн буряад оньhон үгэдэл адли удхатай).
2. **Үснай эхин — булаг, Кумнай экин — нахча.** (Энээниие буряадшалхада: «Уhанай эхин—булаг, хүнэй эхин—нагаса» болоно).
3. **Часнда мөргоо, чаасндa нэргоо.** (Буряадшалбал: «Саhанда мүргүй, саарhанда нэрэгүй).
4. **Кэлхдэ джөөлүн, кэхдэ кэчы.** (Буряадшалхада иимэ: «Хэлэхэдэ зөөлэн (бэлэн), хэхэдэ хэсүү (хүндэ)».

Сарт-хальмагуудай яряанай хэлэндэ, аман зохёолдо хабаатай иимэ материалнуудые шадаал hаа ехээр суглуулбал, эрдэм наукын хүгжэлтэдэ угаа шухала удха шанартай байха hэн.

Ц. Б. БУДАЕВ,
БИОН-ой научна хүдэлмэрилэгшэ.

Айл бүхэндэ газетэ, журнал

...БЛЭЛ ...РААЛГА ...ХИТЭЙГЭЭР ...НГЭРНЭ

Улаан-Үдын 8-дахи ...паркын партийна ...ганизаци (партбюрогой ...кретарь Ю. Т. Титов) ...974 оной хэблэл тараа... хэрэгтэ ехэ анхарал ...хуулна. Ниитын ...блэл тараагшад ямар ...зетэ, журналда хаа... захил абта... гэжэ жолоошодто ...туулhан байна. Пар... ...ш хүдэлмэрилэгшэд ...үүшын хэдэн үдэр ... 2.000 түхэригэй за... ...н хэбэ. Тиихэдэ зарим ...лоошод хэлхээ хол... ...ной отделенинүүдтэ ...ожо, сэхэ хэблэлдэ ...ал хэhэн байха юм.

Автопаркын хүдэлмэ...шэд нютагай ба тү... ...й газетэнүүдhээ гад... ...урал hайханай, нии... ...политическа ба тео... ...тическэ журналнуу... ...е олоор захидаг юм. ...редприятидахи хэб... ...н тарааха пунктые ...гша Виктор Алек...ндрович Банаков нии... ...эн энэ ажалда харюу... ...лгатайгаар хандана. ...блэл тарааха ниитын ...оолэгшэдэй хүдэлмэ... ...дэ тэрэ саг үргэлжэ ...ялжа, шалгажа бай... ...г заншалтай.

Хэблэл тараагшадшье ...й хүдэлнэ. Тэдэнэй ...ндаhаа Нина Спиридо...вна Землкова, Галина ...лександровна Мальце... ...а гэгшэд шалгарна.

Жолоошод газетэ, жур... ...ал олоор захина. Ми... ...ил Анихов, Пётр Кал... ...ов гэгшэд 40—50 ...ригэй захил хэhэн ...ийха юм.

1974 оной хэблэл та... ...ха хүдэлмэри КПСС-... ...й Октябрьска райкомой ...ааналтада абтанхай. ...тиина эхин органи... ...нуудай секретарь... ...й хэблэл тараалгын ... тухай партиин ...омдо мэдээсэл бай... ...Районой бүхы пред...ятии ба эмхи зургаа... ... хэблэл тараалга ...шаалhoop.

Н. ХАЗАГАЕВ.
Улаан-Үдэ.

МҮРЫСЭДЭГ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

КАЛГАНАЙ МИЛЛИОН

Калганска районой механизаторнууд болон бүхы тарьяашад байгша ондо ороohо тарьяанай баян ургаса ургуулжа шадаhан байна. Тарьяагаа түргөөр, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абахын түлөө тэдэнэр социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн ажаллажа гараа. Тэдэнэр бүхы тарьяагаа октябриин 3-да сохижо дүүргээд, гүрэндэ тарьяа тушаахa талаар абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлбэ. Тиигэжэ тус районой тарьяашад хамтадаа миллион, нүүд гэхэ гү, али 16.306 тонно ороohо тарьяа тушааhан байна. Жэлэйнь түсэб 8.350 тонно байhан юм.

Районой ажахынуудта ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ ороohоной, хартаабхын үрэhэ хүрэнгэ гүйсэд хүрэхоор хааглажа дүүргэгдэнхэй. Мүнөө үрэhэнэй тарьяа сэбэрлэлгэ, hолоомо суглуулга, намарай ваар хахалалга түлэг дундаа ябажа байна.

Гүрэндэ тарьяа тушаалга үргэлжэлhөөр.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ЗАЛУУ МЕХАНИЗАТОР — КОММУНИСТ

Виктор Евсеевэй Ононско районой «Раздольный» совхоздо механизатораар хүдэлжэ эхилhээр тиимэшье удаан болоогүй. Энэ хабарhaa нүхэр Разгильдеевэй хүтэлбэрилдэг тарьяан ажалай бригадада хүдэлөө. Виктор Ивановичай ажабайдалда hаяхан ехэ баяр болобо: тэрэниие ленинскэ партиин гэшүүн болгон абаhан байна. «Түрэл совхозойнгоо баялигые улам бэхижүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаараа оролдон ажаллахаб» гээд залуу механизатор партийна билет абахадаа мэдүүлбэ.

В. И. Евсеевэй хүдэлдэг звеногой гэшүүд үр аса хуряалгын хүдэлмэри урагшатай hайнаар ябуулна. Олонхи механизаторнууд, тэрэ тоодо нүхэр Евсеев үдэр бүри даабариа 1,5—2 дахин дүүргэдэг юм. Тус звеногойхид совхоз соогоо эрхимлэжэ ябана.

ТҮРҮҮ ХОНИШОН — АЖАЛАЙ БААТАР

Ононско районой туршалгаүйлэдбэриин ажахын ахалагша хонишон Балдан Базарович Дымбрылов үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Нүхэр Дымбрылов хонин ажалда үни удаан саг соо хүдэлжэ, барагдашагүй баян дүй дүршэлтэй болонхой. Һүүлэй хэдэн жэл соо ураа дараалан 100 эхэ хонин бүриhөө 100, зууhaa дээшэ хурьга абадаг болонхой. Ноohо хайшалха түсэбөө жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай.

Нёдондо намартаа эхилhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ажахы доторoo түрүүлэн оролсожо, 100 эхэ хонин бүриhөө 120 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 4,5 килограмм ноohо хайшалха уялга абаhан байна. Тэрэнээ хэрэг дээрэнь гүйсэд бэелүүлжэ шадаа.

Социалис Ажалай Герой Балдан Базарович Дымбрылов энэ зундаа 50 тонно эрхим шанартай үбhэ отарынгаа хонидто бэлэдхэhэн байна.

ФИЛИАЛ НЭЭГДЭБЭ

Шэтэ хотодохи «Забайкалье» гэжэ оёдолой нэгэдэлдэ техническэ мэргэжэл олгохо 13-дахи училищиин филиал нээгдэбэ. Тиигэжэ предприятиин залуухан 70 басаган оёдолшоной мэргэжэл ажаллажа байгаад шудалжа эхилбэ. Нэгэ жэл hураhанайнгаа hүүлдэ залуу мэргэжэлтэд Шэтын, мүн областиин оёдолой предприятинуудта ажаллажа эхилхэ юм.

ЭДИР ТРАКТОРИСТКА

Тут-Халтуйска дунда hургуули энэ жэлдэ дүүргэhэн Зина Стогниенко Ононско районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо трактористаар хүдэлжэ эхилбэ.

— Арбадахиие дүүргээд трактористаар хүдэлхэдэ, ямар юм ааб даа, — гээд сугтаа hураhан нүхэдынь, колхозой гэшүүд хөөрэлдэhэншье байха.

Теэд Зина урмаа хухараагүй. Вузда hурахаhaань урид ажал дээрэ бэеэ шалгажа үзэхэ гэжэ шиидэhэн байгаа.

«Беларусь» түхэлэй тракторта тэрэ хүдэлнэ. Ю. М. Войковой хүтэлбэрилдэг кукурузашадай звенодо хүдэлхэ зууураа тэрэ ажалай hайн дүнгүүдые туйлана. Энэ нүхэр үдэрэй даабари ходоодоо үлүүлэн дүүргэжэ, аха нүхэдэй магтаалда хүртэнэ.

«Забайкальский рабочий» газетэhээ абтаба.

АЯНШАЛЖА АМАРХЫЕТНАЙ УРИНАБДИ

Холо ойрын аяншалга, түрэл город, түрэһэн хизаарайнгаа түүхэтэ газарнуудаар хэһэн экскурси шэнэ һонин бодол түрүүлдэг, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэдэ туһалдаг, аятай зохид амаралтын нүхэсэл болоно үгэдэг байна бшуу. Улаан-Үдэ хотын аяншалгын бюро поездоор гү, али самолёдоор, үгышье һаа, автобусоор аяншалха дуратай бүхы хүнүүдые — тэдэнэрэй шэлэһэн маршрудаар—хангажа шадаха байна. Россин Федераци, Украина, Белорусси, Прибалтика, Кавказ, Дунда Азяар аяншалхада болохо.

Амаралтын хоёр үдэрэй туршада түрэл республикынгаа ниислэл Улаан-Үдэ городоор айлшалхыень хүдөөгэй ажалшадые уринабди. Газаршад совет Буряадайнгаа ниислэл хототой таанарые танилсуулха, музей, театрнуудта ороходотнай туһалха байна. Тиихэдэ городой эмхи зургаануудай коллективүүдтэ, багшанарта, һурагшанарта зорюулжа, Хяагта, Бабушкин, Новоселегинск, Баргажанай адаг, Кабанск ошохо хоёр хоногой экскурси эмхидхэгдээ. Мүн һургуулинуудай болон эмхи зургаануудай захилаар городой промышленна предприятинуудаар ябаха экскурси үнгэргэгдэнэ Шэлэй оньһожоруулагдамал завод, «Электромашина» завод, гэр барилгын комбинат, нооһо угаалгын фабрика, Кировэй нэрэмжэтэ завод, Улаан-Үдын ТЭЦ, «Теплоприбор» завод, нарин сэмбын фибрика, Буряадай модо болбосоруулгын, мебель хэдэг комбинат, трикотажна фабрика гэхэ мэтэ предприятинуудтай танилсаха.

Хүршэ городуудайнгаа нэгэндэ түргэн болзороор ошохо хүсэлэнтэй хүнүүдэй самолёдоор ниидэхэ аяншалгын путёнко худалдан абахадань болоно. Эрхүү, Братск, Красноярск, Новосибирск, Шэтэ городуудта хоёр үдэрэй аяншалга эмхидхэгдэнхэй. Аяншалагшад театрнуудта, музейнүүдтэ ошохо, городуудай түүхэтэ газарнуудтай, эртэ урда сагай хүшөөнүүдтэй танилсаха байна. Коллективүүдэйтнай захилаар иимэ аяншалга эмхидхэгдэхэ байна. Нооһо угаалгын болон нарин сэмбын фабриканuудай, гэр барилгын комбинадай коллективүүд Братск, Шэтэ городуудаар аяншалаад ерээ.

Таанар байгаалиин сэнгэлигтэ суббото болон амаралтынгаа үдэрнүүдые үнгэргэхэ гэбэл, аяншалгын «Улаан-Үдэ» гэжэ базада ерэгты. Энэ бааза түхэреэн жэлдэ хүдэлнэ. Дээдэ Онгостойн ой модоной хоншуухан үнэрөөр анхилһан сэбэр агаар, аятай зохидоор түхеэрһэн байра байдал угтан хүлеэнэ. Аяншалагшад амарха сагтаа шэнэ газетэ, журналнуудые уншаха, шатар наадаха, хүгжэм шагнаха, нийтын элдэб нааданда хабаадалсаха байна. Баазада үхибүүдтээшье ерээд амархада болохо. Мүн коллективээрээ эндэ амархада бүришье һайн байдаг. Городоймнай предприятинуудай коллективүүд иимэ амаралтануудые эмхидхэдэг байна. Завкомой путёвкоор неделиин ямаршье гарагта нэгэ-хоёр хоногоор амархада болоно.

Намарай сагта амаралтаяа абаһан хүн «Улаан-Үдэ», мүн республикымнай ниислэл хотоһоо 150 километрэй зайда, Байгал далайн эрьедэ оршодог «Байкальский прибой» гэжэ аяншалгын баазануудта 15 хоногой туршада таатай зохидоор амарха аргатай. Арюун тунгалаг Байгалай эрьедэ жэлэй ямаршье сагта агаарынь сэбэр байдаг. Уран зураашад, фотографуудай бэеэ һамаарулха, хэхэ юумэн олдоод лэ байха. Аяншалагшадай хүсэлөөр экскурси эмхидхэгдэхэ.

Холын аяншалгада дуратайшуул түрэл орон соогуураа аяншалхадань болоно. Ленинград, Киев, Новгород, Владивосток, Москва, Минск болон бэшэшье городууд Буряадай аяншалагшадые хүндэтэйгөөр хүлеэн абаха. Аяншалга бүхэн һонирхолтой байдаг.

Ноябриин 22-то Улаан-Үдэ — Омск — Ленинград — Брест — Львов — Ужгород — Ростов — Яремча — Черновцы — Красноярск — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудаар аяншалхые бидэ дурадханабди. Аяншалагшад 22 хоногой туршада герой-городууд Ленинград, Брестдэ айлшалха, Закарпатиин гоё һайхан байгаалиие хараха, Украинын, Сибириин городуудтай танилсаха байна.

Һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ, декабриин 28-һаа январиин 10 болотор үхибүүдтэ зорюулагдаһан аяншалга эмхидхэгдэхэ юм. Энэ поезд Улаан-Үдэ — Новосибирск — Алма-Ата, Фрунзе — Ташкент — Томск — Красноярск — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудаар ябаха. Аяншалгада гараһан эдиршүүл Дунда Азиин союзна республикануудай ниислэл хотонуудтай, Эхэ оронойнгоо арадуудай соёл культурын хүшөөнүүдтэй дүтэ танилсаха.

Үхибүүд баһал хабарай амаралтынгаа үедэ мартын 23-һаа 30 болотор Улаан-Үдэ — Красноярск — Томск — Новосибирск — Иркутск — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудаар аяншалха юм. Сибиринигээ городуудые һайн мэдэхэ гүт? Энэ маршрудаар ябагшад 8 хоногой туршада Сибиринигээ городуудтаа һайн танилсаха байна.

Амаралтынгаа үедэ оронойнгоо элдэб городуудта үхибүүдэй аяншалхадань болохо. Москва (5, 7, 10 үдэр соо), Новосибирск, Красноярск, Эрхүү, Братск, Шэтэ (5 үдэрэй туршада) городууд үхибүүдые хүндэтэйгөөр хүлеэн абаха.

Аяншалжа ябаад амархыетнай уринабди!

Н. ПОЛЯКОВА,
аяншалгын ба экскурсиин талаар Буряадай областной Соведэй экскурсионно бюрогой методист.

«Коммунар» гэжэ Запорожиин автозаводто шэнэ «ЗАЗ-968-А» түхэлэй хэдэн «Запорожец» машина бүтээгдэбэ. Тус машинануудта 45 мориной хүсэтэй двигательнүүд тодхогдонхой. Энэ машина эгээл түргэн ябахадаа часай 125 километр зайе гаталха байна. Машинын кабина соо уужам зохид болонхой, приборнуудайнь панель һэлгэгдэнхэй, зайн галай ба кабинаяа дулаасуулдаг түхеэрэлгэнь һайжаруулагданхай. Мүн машинын газаа түхэлыньшье гоё болонхой. 1974 онһоо «ЗАЗ-968-А» түхэлэй автомобильнууд гаргагдажа эхилхэ юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ЗАЗ-968-А» түхэлэй «Запорожец».
ТАСС-ай фотохронико.

ЭДИР АРМЕЕЦҮҮДТЭЙ УУЛЗАЛГА

Октябриин 16-да «Дружба» гэжэ кинотеатр соо үдэрэй 1 сагта городой һургуулинуудай һурагшад, сэрэгшэд, багшанар, журналистнар олоороо сугларба. Эдэнэр хадаа «Зарница-73» гэһэн бүхэсоюзна нааданай түгэсхэлдэ хабаадалсаһан «Сэлэнгэ» гэжэ эдир армеецүүдтэй (Улаан-Үдын 40-дэхи һургуули) уулзахаяа суглараа гээшэ. Тус уулзалгые ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой, районой арадай гэгээрэлэй таһаг эмхидхээ.

Улаан-Үдын 40-дэхи һургуулида сэрэгэй алдар солын жэшээ дээрэ хүмүүжүүлгэ һайнаар ябуулагдадаг. Тиимэһээ тэрэ һургуулиин эдир армеецүүд хододоо эрхим амжалта туйладаг байна. 1971 ондо Брест хотодо үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна нааданай түгэсхэлдэ һургуулиин түлөөлэгшэд хабаадажа, муу бэшэ сэгнэлтэ абаһан байна. Энэ нааданда хабаадалсагшад мүнөө арбадахи класста һурана. Тиигэбэшье дүү нүхэдтөө һанаагаа зободог, туһалдаг.

1973 ондо республиканска нааданай түгэсхэлдэ илажа гараһан «Сэлэнгэ» гэжэ отряд «Зарница-73» гэһэн бүхэсоюзна нааданай түгэсхэлдэ хабаадалсаха эрхэ олоһон.

Тус уулзалга хадаа **пресс-конференци** гэжэ нэрлэгдэһэн байна. Юуб гэхэдэ, тэрэ уулзалгада Улаан-Үдын һургуулинуудай ханын һониной редакторнууд, эдир корреспондентнүүд олоороо сугларжа бүхэсоюзна нааданда хабаадажа, амжалта туйлан, шанда хүртэһэн үетэнһөө асуудалнуудые һураха юм.

Суглараагшадай һууринуудаа оложо һуумсаар, ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой түлөөлэгшэ сценэ дээрэ гаража уулзалгые нээгээд, айлшаар уригдаһан «Сэлэнгэ» отрядые зал соо орохыень гуйба. Хара ногоон формотой, сагаан һабар бээлэйтэйнүүд, сагаан гуталтайнууд — «Сэлэнгэ» отрядай гэшүүд маршын хүгжэм доро дорюунаар алхалалдан орожо ерэлэй. Экранай хоёр хажуугаар. «Эдир армеецүүдтэ салют!» гэһэн үгэнүүд аржылдана.

40-дэхи һургуулиин хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэгшэ Т. И. Ситникова, эдиршүүлые шефтээ абаһан сэрэгшэдэй түлөөлэгшэ лейтенант Витковский, «Сэлэнгэ» отрядай гэшүүд сценэ дээрэ жэрылдэн һууба. Отрядай командир Володя Орлов «Зарница-73» гэһэн нааданда хабаадалсаһан тухайгаа тобшоор хөөрэжэ үгэбэ. Удаань асуудалнууд табигдаа.

Асуудал: — «Зарница-73» нааданда хайшан гэжэ бэлдэдэг байгааабта? Тэндэ юун ехээр һайшаагдааб. Энэ асуудалые би Володиһоо (2-дохи һургуулиин «Барабан, сохиш!» гэжэ ханын һониной редактор) һураҺаб.

Харюу: — «Зарница-73» гэһэн нааданда бидэ тусгаар бэлдээ бэшэбди. Юрэдөө, һургуули соогоо, район соогоо, һүүлдэнь республиканска нааданда илахын түлөө һайнаар бэлдэһэн бэлэдхэлнай «Зарница-73» гээшэдэ бэлдэлгэ болоо гэжэ һананаб. Юун һайшаагдааб гэһэн асуудалда харюусабал, тэрэ ехэ нааданай түгэсхэлэй һайндэрые бидэ наһан соогоо мартахагүйгөөр хадуугаабди.

Асуудал: «Зарница» гэжэ нааданда хабаадахыешни шамай юун баалааб? Володя, асуудалдамни харюусыш даа. (50-дахи һургуулиин ханын һониной редактор).

Харюу: — Тэрээндэ хабаадахыемни намай юуншье баалаагүй. Имагтал һонирхол, өөрымни һэшхэл тийгүүлдэг байгаа.

Асуудал: — Таанарта хэн туһалдаг һэн бэ? (52-дохи һургуулиин «Комсомолой ажабайдал» гэһэн ханын һониной редактор).

Харюу: — Манай һургуулиин хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эмхидхэгшэ Тамара Ивановна, сэрэгшэд тон ехэ туһаламжа хүргэдэг байгаа...

Гэхэ мэтээр асуудал болон харюунуудые дурдаха болоо һаа, угаа олон. Эдир корреспондентнүүд элдэб асуудал табижа, «Сэлэнгэ» отрядай бүхы гэшүүдһээ хэрэгтэй харюугаа абаа. Мүн завуч Ситниковаешье, Витковскиишье асуудалнууд тойрожо гараагүй. 40-дэхи һургуулиин эдир армеецүүдэй санитарнууд бүхэсоюзна нааданда нэгэдэхи, харгы заагшадынь хоёрдохи һууринуудые эзэлжэ, отрядтаа горитой очко бэшүүлһэн байгаа юм. 40-дэхи һургуулиин эдир армеецүүд Октябрьска районой эдиршүүлдэ сэрэгэй мэргэжэл шудалха хэрэгтэнь амжалта хүсэн үреэбэ.

Суглараагшадта «Буг мүрэн дээрэ болоһон зарница», «Ондо ондоо үеын хүнүүдэй марш» гэһэн документальна кинофильмнүүд харуулагдаа.

Ц. ДОНДОГОИ.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН саанаһаа

НЬЮ-ЙОРК

Аюулгүйн Соведэй сагзуурын гэшүүдые һунгалга

ТАСС

Аюулгүйн Соведэй сагзуурын табан шэнэ гэшүүниие ООН-ой Генеральна Ассамблей һунгаба.

Мүнөө Аюулгүйн Совет саг үргэлжын табан гэшүүнһээ—Советскэ Союз, США, Англи, Франци, КНР,—мүн саг зуурын арбан гэшүүнһээ бүридэнэ. Аюулгүйн саг зуурын гэшүүд иимэ түлөөлэлгэтэйгөөр хоёр жэлэй болзороор һунгагдана: Африкын ба Азиин гүрэнүүдһээ—5, Зүүн Европын оронуудһаа—1, Латинин Америкын оронуудһаа — 2, Баруун Европын гүрэнүүдһээ—2.

Гвинейн, Индиин, Панамын, Суданай, Югославиин этигэмжэ түлөөлэлгэнүүд 1973 оной декабриин 31-дэ дүүрэхэ. ООН-ой Уставай үндэһөөр, эдэ гүрэнүүдэй орондо Камерун, Мавритани, Ирак, Белоруссиин ССР ба Коста-Рикые Аюулгүйн Соведэй гэшүүдээр Генеральна Ассамблей һунгаа.

ДАМАСК

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Сириин сэрэгүүд октябриин 15-да фронтын хойто захада эхилһэн добтолгоёо улам эдэбхижүүлжэ, дайсанай сэрэгшэдые сухарюулһан байна.

Сириин сэрэгэй командованиин мэдээсэһэнэй ёһоор, эндэ болоһон байлдаануудай үеэр Израилиин олон танк, дүрбэн ехэ буу ба сэрэгэй бэшэшье техникэ һандаагдаа.

Фронтын түбэй ба урда хубинуудта Тивериадска нуурһаа хойгуур шэбээлһэн Израилиин сэрэгшэдэй бэхилэлгэнүүдые Сириин артиллери һамнаа буудаба.

Октябриин 15-най үдэһөө хойшо фронтын түбэй хубида болоһон байлдаануудай үедэ Сириин ПВО-гой хүсэнүүд Израилиин хэдэн самолёт буудажа унагаагаа.

КАИР. (ТАСС). Октябриин 15-да Синайн фронтын хойто захада тулалдаанууд замхаагүй. Египедэй сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ израилиинхид добтолхые һэдэбэшье, урагшагүйдөө.

Дайсанай бэхилэлгэнүүдэй ара талада Египедэй десант буулгагдаа. Египедэй сэрэгэй командованиин мэдээн дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: эндэ болоһон байлдаанай үедэ Израилиин олон солдадууд хүлһөөнь буулгагдаа.

ЛОНДОН. (ТАСС). Израилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй напалмта бомбонуудые хаяһанһаань уламжалан, Египедэй амгалан 500 шахуу хүн, эдэнэй дунда эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд, үхибүүд алуулһан байна гэжэ Египедэй Араб Республикын премьер-министрэй орлогшо Абдель Кадер Хатем телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Октябриин 15-да Урда Ливанай хэдэн һуурин тосхонуудые Израилиин сэрэгүүд артиллереэр буудаһан байна.

Ливанай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, хоёр часай турша соо артиллереэр буудаха үедэнь байрын олон гэрнүүд һандаргагдаа, амгалан зоной дунда алуулһан хүнүүдшье бии.

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай лигиин экономическа совет Израильда эсэргүү сэрэгэй ябуулганuудта хабаадаагүй Араб оронуудта хандахадаа, ороноо хамгаалха бюджедүүдэйнгээ 15 процентыень Египедэй, Сириин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ туһа хүргэлгын жасада оруулхые уряалһан байна.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Израильһаа мэдээсэһэнэй ёһоор США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй сэрэгэй техникэ тээһэн транспортна самолёдууд Израильда ерэжэ эхилбэ. Хэблэлэй бэшэһэнэй ёһоор, «гарза хохидолыень хүсэлдүүлхын тула» Холбоото Штадууд танк ба сэрэгэй бусад техникэ Израильда эльгээхэ байна.

БРЮССЕЛЬ

Нгуен Ван Хиеу үгэ хэлэбэ

ТАСС

Политическэ үзэл бодолойнь түлөө сайгон захиргаан хэдэн арбаад мянган хүниие шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хаажа байна гэжэ. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын ба Урда Вьетнамай Париж шадархи Сель-Сен-Клу гэжэ хотодо хэжэ байһан зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдтэ РЮВ-эй ВРП-гэй делегациин толгойлогшо Нгуен Ван Хиеу үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Урда Вьетнамда амгалан байдал һэргээлгэдэ Тхиеугай захиргаан тойбо татана, өөһэдтэнь зүрюу харша политическэ ажал ябуулагшадые хашана харшална, хардалга мүрдэлгэ хэнэ. Ор дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдэй дуталдажа, хүдэлмэригүйшүүлэй олошоржо байхадань, мянгаад солдадые барижа байлгада туйлай ехэ мүнгэ зөөри гаршалагдана.

Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байдаг районуудта арадай ажахые һэргээхэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ гэжэ делегациин толгойлогшо тэмдэглээ.

ТОКИО

СОВЕТ ЛЁТЧИК-КОСМОНАВТ ЯПОНДО

ТАСС

Япондо ерээд байһан СССР-эй летчик-космонавт, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, авиациин генерал-майор В. А. Шаталов япон журналистнуудта зорюулжа үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэбэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлһэн Советскэ Союзай шэнжэлгэнүүд. Совет космонавтнуудые бэлдэлгэ, «Союз—12» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгэ тухай В. А. Шаталов хөөрэһэн байна.

Японой гүрэнэй министр, научно-техническэ управлениин начальник К. Маэда совет космонавттай уулзаба.

Симидзу хотодохи Михо гэдэг Уласхоорондын соёлой түбэй эмхидхэһэн, «СССР замбуулинай дайдые шэнжэлнэ» гэһэн выставкые нээлгэдэ хабаадахаяа В. А. Шаталов Япондо ерэһэн байгаа.

НЬЮ-ЙОРК

Совет дурадхалые зүбшэлнэ

ТАСС.

Зүблэхэ зүйлэйнгөө шухала асуудалые—ООН-ой саг үргэлжын гэшүүн-гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые 10 процентээр хороохо тухай, алмагдаһан мүнгэнэй зарим хубиие хүгжэжэ байгаа оронуудта туһа хүргэхын тула хэрэглэхэ тухай совет дурадхалые ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси зүбшэлжэ эхилбэ.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Я. А. Малик заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союзай ямар хараа бодолтойгоор шэнэ дурадхал оруулһые тайлбарилба. Уласхоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын, буу зэбсэг хуряахын түлөө эдэбхитэй тэмсэл Советскэ Союзай эб найрамдалта политикын ленинскэ хараа шэглэлэй таһаршагүй гол хубинь болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

Ассамблей дээрэ үгэ хэлэхэдээ энэ дурадхалые дэмжэһэн бүхы делегацинуудта Я. А. Малик Совет делегациин үмэнэһөө баяр баясхалан хүргэбэ.

Удаа тээнь Польшын түлөөлэгшэ Генрик Ярошек үгэ хэлэхэдээ, совет үүсхэлые бүрин дэмжэжэ, нэгэн һаналтайгаар һайшаан абахыень Генеральна Ассамблейе уряалба.

НЬЮ-ЙОРК

Араб оронуудай лигиин мэдүүлгэ

ТАСС.

Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлдэ США-гай туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлжэ байһантайнь дашарамдуулан, Араб оронуудһаа ООН-ой дэргэдэ байдаг лигиин түлөөлэгшэ мэдүүлгэ тунхаглуулба.

«Араб оронуудта дайсан харша ябуулганuудые хэн, американ империалистнууд Израильда сэрэгэй туһаламжа үзүүлнэ» гээд тэрэ хэлээ.

«Араб газар нютагуудые Израилиин булимтаран эзэмдэһэнһээ уламжалан, Дүтын Зүүн зүгтэ дайнай шэнэ дүлэн соробхилбо» гээд Араб оронуудай нийтын түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

ДАМАСК

Сириин президентын үгэ

ТАСС

Сириин президент Хафез Асад октябриин 15-най һүни Дамаскын радио ба телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, Израилиин булимтаран эзэмдэһэн газар нютагуудые сүлөөлхын түлөө эрэлхэгээр тэмсэхыень оронойнгоо арад зониие уряалба.

Дайнай ябуулганuудай 10 үдэрэй турша соо Сириин арми эрэлхэг габьяатайтаар тулалдаһан байна гэжэ президент тэмдэглээ. Дайсанай добтолго сухарюулагдажа, харгис хүсэнүүдэй олон солдадууд хүлһөө буулгагдаа, ехэ техникэнь һандаагдаа.

Сиридэ ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө А. Асад олон оронуудта баяр баясхалан хүргэбэ.

ВАШИНГТОН

Холбоото Штадууд Израилиие буу зэбсэгээр хангана

ТАСС

«Холбоото Штадууд Израилиие буу зэбсэгээр дахинаа хангажа захалба» гэжэ США-гай гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Макклоски эндэ зарлагдаһан пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). АП агентствын корреспондентын Лиссабонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, «США-гай зүүн эрье шадарһаа ниидэһэн транспортна ба сэрэгэй самолёдууд 15 минута болоод лэ Азорско аралнуудтахи американ агаарай-сэрэгэй баазада бууна, ниидэнэ. «Гэлэкси», «Боинг—707», «С—130» түхэлэй транспортна самолёдууд, «Фантом» түхэлэй истребитель-бомбардировщигууд агаараар дамжуулагдана. Эдэ самолёдууд, зүүлжэз эльгээгдэнэ»—гэжэ корреспондент мэдээсэбэ.

ИНДИ. Делидэхи түүхэтэ Улаан фортын байшан 1947 ондо хоёрдохёо суурхаһан юм. Тэрэнэй хананууд дээрэ Дж. Неру эгээн түрүүшынхеэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй туг мандуулһан байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан фортын байшангай шулуун хананууд.
ТАСС-ай фотохронидо.

БЕЛГРАД

И. БРОЗ ТИТО Х. БУМЕДЬЕНТЭЙ хөөрэлдэбэ

ТАСС

СФРЮ-гэй президент И. Броз Тито Югославида ерээд байһан Алжирай Арадай Демократическа республикын Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Х. Бумедьентэй хөөрэлдэбэ. ТАНЮГ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай, мүн сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ороогүй оронуудай зүгһөө Алжиртахи конференциин һүүлээр уласхоорондын оршон соо хэһэн ябуулга тухай асуудалнуудые хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлһэн.

ДАМАСК

Хафез Асад Иди Аминтай уулзаба

ТАСС

Сириин президент Хафез Асад албанай хэрэгээр эндэ ерэһэн Угандын президент Иди Аминтай уулзаба. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай хөөрэлдөөнүүдэй үедэ һанамжаяа хэлсэһэн байна.

Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэлдэнь манай орон Сириие, Египедые бүрин дэмжэнэ гэжэ Угандын президент хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ.

ЛОНДОН

Чилидэхи байдал

ТАСС

Чилидэхи байдал шахардуу шанга байһаар. Һүниин сагта комендантска час соносхогдоно. «Арадай нэгэдэлэй тала баригшадые сэрэгэй хунтынхид барижа хаана, нэгжэлтэ хэнэ», — гэжэ «Морнинг стар» газетэ бэшэнэ.

Чилиин Коммунис партиин ЦК-гай политическэ комиссиин гэшүүн, сенатор В. Тейтельбоймой статьяе газетэ тунхаглаба. «Мүнөө Чили нацистнуудаар булимтаран эзэмдэгдэһэн орон мэтэ болоод байна. Сентябриин 11-дэ урбалта хэгшэдэй хорото аашанууд гитлерэйхидэй харгис ябуулганuудтай адли», — гэжэ тэрэ бэшэнэ.

Чилидэ сүлөөтэ байдалай, демократиин илан мандахын тула Чилиин Коммунис партии, арадай нэгэдэл али бүхы хэмжээнүүдые абаха байха гэжэ В. Тейтельбойм мэдүүлээ.

КАИР

АРЕ-гэй сэрэгэй министрэй хандалга

ТАСС

Египедэй Араб Республикын сэрэгэй министр Ахмед Исмаил Али Египедэй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ хандан, үгэ хэлэбэ.

Дайнай эхилһээр 10 үдэрэй турша соо Израиль Египедһээ таба дахин олон самолёдуудаа, гурба дахин олон танкнуудаа алдаа гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Урдахи зорилгонуудаа бэелүүлхын түлөө эрэлхэгээр тэмсэхыень зэбсэгтэ хүсэнүүдые уряалба.

«Илалта туйлаха байһандаа ехээр найданабди. Дайсанда шанга харюу сохилто хэхэбди».

СПОР...

ТОБШО ҺОН...

ШАТАР. Шатараар С... эй түрүү һуури эзэл... мүрысөөнэй арбан н... һүүлээр Спасский түр... ябана. Тэрэ 6,5 очкото... лонхой, Савонтой н... партинь хойшолуулагд...

Арбадахи турта А... тай тэнсэһэн Карпов, ... мановтай тэнсэһэн К... удаадахи һууринуудые... нэ. Эдэнэр тус туст... очкотой. Энэ уулзалгад... маковтой тэнсэһэн Пол... ский 6 очкотой болоод... бэдэхи һууринда гараба.

Геллер Кересые ш... Петросян — Смыслов, ... мин — Рашковский, Т... Свешников гэгшэдэй у... ганууд тэнсэлгээр дүү... байна. Григорян Бел... хоёрой наадан хойшолу... даа.

ХОККЕЙ. Шайботай... кейгээр оронойтүрүү... эзэлэлгын мүрысөөн... эршэдэжэ байна. Окт... 15-да болоһон наадан... ной чемпионууд — Ц... гай хоккеистнүүд Ч... скын «Тракторые» т... дээрээ угтан абахада... тоотойгоор шүүгдэбэ. ... мүнөө жэлэй чемпи... ЦСКА-гай табадахи ... дэлгэ болоно.

(ТАС...

* * *

ҮБЭЛЭЙ ХАҺА С... оронойспортын бааз... дай түхеэрэлгэнүүдэй... зэргэ бэлэн болоһые ш... ха шалгалта 1973 оно... тябриин 15-һаа ... риин 1 болотор үнгэр... хэ юм гэжэ октябри... то ВЛКСМ-эй ЦК-да ... һон пресс-конференци ... тэмдэглэгдээ.

Комсомолой ба физ... турын эмхинүүд, «К... молой прожекторэй» ... бууд ба отрядууд, спор... нүүд, тренернүүд, физ... тура болон спортын б... нар шалгалтада хаба... байна.

(ТАС...

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһан... Буряадай АССР-эй Вер... но Соведэй зургаадахи ... си дээрэ нүхэр Н. Б. П... варовай хэһэн элид... «Шиидхэхы жэл, эр... ажал» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһан... нүхэр Н. Б. Пиховар... элидхэлэй түгэсхэл. Эл... тушаа үгэ хэлэлгэ.

Гурбадахи хуудаһан... нүхэр Н. Б. Пивовар... элидхэл тушаа үгэ хэл... Профсоюзуудай гурба... Бүхэсоюзна конгресс д...

Дүрбэдэхи хуудаһан... «Наһанай уг зорилго... Р. Ныхлеевэй корреспон... ци. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН...

ЧЕТВЕРГ.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита» харуулна...
15.05 — Һүүлэй һ... 15.15 — «Минии хэлэн... нии хани» гэһэн ород ... нэй олимпиадын 2-дохи ... һурагшадта харуулаг... 16.15 — Үнгэтэ телеви... «Хүгжэмтэ уулзалгану... почто». 16.50 — Олон ... нэй ленинскэ универс... «Манай социалис эко... ко». 17.20 — 17.30 — ... һарлалга.

Улаан-Үдэ харуулна...
18.30 — Дамжуулгын ... грамма. 18.35 — Теле... рама. 18.55 — «Буря... номой хэблэлэй 50 ... ой» гэһэн дамжуулга (б... даар).

«Орбита» харуулна...
19.30 — Дуу дуулаш... Глинкын нэрэмжэтэ VI ... союзна конкурсын ла... зуудай түгэсхэлэй кон... Кишинёвһоо дамжу... 21.30 — «Крах инже... Гарина» — телевиз... уран һайханай фильм (... хи сери). 22.35 — «Кр... дарска хизаар орондоо ... хэнэ». КПСС-эй край... нэгэдэхи секретарь С. Ф... дунов дамжуулгада ... далсана. 23.25 — Үнгэт... левидени. «Хүгжэмтэ Т... си» — телевизионно ф... 24.00 — «Время» — ... сэлэй программа. 00.30 ... Забһарлалга. 00.40 — ... тэ телевидени. Хоккей... СССР-эй түрүү һуури... хын түлөө мүрысөөн. «... так» — ЦСКА.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...
19.35 — «Серёжа» ... уран һайханай фильм. ... —О. Эрдели ба Д. Ой... гэгшэдэй концерт.

Редакторай орлогшо С. С. ЦЫРЕНДОРЖ...

Манай адрес, телефонуу...

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактор... 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, ... редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секрет... — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сель... хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитаци... 56-23, промышленности и строительства — 61.35 ... ветского строительства и быта — 69-58, культур... школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, ... мации — 34-05, общественная приёмная — 56-62 ... шинное бюро — 57-63, фотолабораторная — 33-61.